

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 12 april 2013 (19.04)
(OR. en)**

8328/13

**Interinstitutioneel dossier:
2011/0308 (COD)**

**DRS 68
COMPET 198
ECOFIN 250
CODEC 778**

NOTA

---

van:	het secretariaat-generaal
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers
nr. vorig doc.:	7729/13 DRS 56 COMPET 168 ECOFIN 210 CODEC 643 + COR 1
nr. Comv.:	16250/11 DRS 111 COMPET 475 ECOFIN 733 CODEC 1862 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 + ADD 4
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en relevante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen (Richtlijn jaarrekeningen) (eerste lezing) - Goedkeuring van de definitieve compromistekst

---

I. INLEIDING

1. Op 27 oktober 2011 heeft de Commissie bij de Raad en het Europees Parlement een voorstel ingediend tot algemene hervorming van de jaarrekeningenrichtlijnen. Het voorstel strekt ertoe de administratieve lasten, vooral voor kleine ondernemingen, terug te dringen, de financiële overzichten begrijpelijker en beter vergelijkbaar te maken en de betalingen aan overheden door ondernemingen in de winningsindustrie en in de houtkap van oerbossen transparanter te maken. De algemene doelstelling van het voorstel, dat een van de kernacties van het wetgevingspakket eengemaakte markt is, is groei te genereren en concrete voordelen op te leveren voor bedrijven en burgers.

2. De Europese Raad heeft de vereenvoudiging van de voorschriften voor de jaarrekeningen ook aangemerkt als een van de voorstellen met het grootste groeipotentieel en heeft herhaaldelijk opgeroepen deze spoedig vast te stellen.
3. Onder het Poolse, het Deense, het Cypriotische en het Ierse voorzitterschap zijn talrijke vergaderingen van de Raad en zijn voorbereidende instanties gewijd aan de Richtlijn jaarrekeningen, die ook het onderwerp was van zeven informele trialogen met het Europees Parlement.

II. HET COMPROMIS

4. Tijdens de zevende dialoogvergadering op 9 april 2013 is een voorlopig akkoord bereikt met het Europees Parlement, dat het gelijkwaardigheidsmechanisme aanvaardde in de vorm van gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, met één wijziging ten opzichte van het mandaat van het Coreper: het verslag dient te worden gepubliceerd in Europa. Voorts werden concordantiefouten verbeterd in artikel 42 (uitoefening van de gedelegeerde bevoegdheden) en in artikel 35, lid 1, onder e) (gelijkgetrokken met de tweede alinea van artikel 34, lid 1).
5. Over het resultaat van de dialoog is op 10 april 2013 verslag uitgebracht aan het Comité van permanente vertegenwoordigers.
6. In bijlage dezes gaat voor de delegaties de tekst van het definitieve compromis over de Richtlijn jaarrekeningen.

II. CONCLUSIE

Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt derhalve verzocht

- in te stemmen met de compromistekst van de Richtlijn jaarrekeningen in de bijlage bij deze nota; en
- de voorzitter van het Comité van permanente vertegenwoordigers mandaat te geven om de voorzitter van de Commissie juridische zaken (JURI) van het Europees Parlement mede te delen dat, indien het Europees Parlement de wijzigingen in het Commissievoorstel aanneemt in de exacte bewoordingen in de bijlage bij deze nota, na juridisch-taalkundige bijwerking van alle taalversies door de juristen-vertalers van beide instellingen, de Raad de richtlijn zal aannemen in de aldus door het Parlement gewijzigde vorm van het Commissievoorstel.

=====

**RICHTLIJN
VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**

van

**betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en
relevante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen**

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 50, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De mededeling van de Commissie, getiteld "Slimme regelgeving in de Europese Unie"¹, heeft tot doel regelgeving van optimale kwaliteit te ontwerpen en tot stand te brengen die in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, en waarvan de administratieve lasten in verhouding staan tot de geboden voordelen. In de mededeling van de Commissie, getiteld " "Denk eerst klein" ■ Een Small Business Act ■ voor Europa (SBA)², die in juni 2008 is aangenomen en in februari 2011 is herzien³, wordt onderkend dat kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) een centrale plaats in de economie van de Unie innemen, en met de SBA wordt beoogd de algehele aanpak ten aanzien van het ondernemerschap *te verbeteren* en het "denk eerst klein"-principe in het hele beleid, van regelgeving tot dienstverlening, te verankeren.

De Europese Raad van 24 en 25 maart 2011⁴ heeft zich ingenomen betoond met het voornemen van de Commissie om het wetgevingspakket eengemaakte markt ("Single Market Act") te presenteren, dat maatregelen bevat die groei en banen creëren en concrete resultaten opleveren voor burgers en bedrijven.

---

¹ COM(2010)543.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - "Denk eerst klein" - een "Small Business Act" voor Europa {SEC(2008) 2101} {SEC(2008) 2102}.

³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Evaluatie van de "Small Business Act" voor Europa, COM(2011) 78 def.

⁴ Europese Raad van 24 en 25 maart 2011 - Conclusies, Nr. EUCO 10/1/11, Brussel 25/3/2011.

Het in april 2011 aangenomen "wetgevingspakket eengemaakte markt"⁵ beoogt de jaarrekeningenrichtlijnen wat de voorschriften voor financiële verslaglegging betreft te vereenvoudigen en de regeldruk, met name voor kmo's, te verlichten. De Europa 2020-strategie ⁶ voor slimme, duurzame en inclusieve groei heeft tot doel de administratieve lasten te verminderen, het ondernemingsklimaat te verbeteren, in het bijzonder voor kmo's, en de internationalisering van kmo's te bevorderen. De Europese Raad *van 24 en 25 maart 2011* heeft *ook* beklemtoond dat de regeldruk moet verminderen, met name voor kmo's, en zowel op Europees als op nationaal niveau, en heeft maatregelen *in overweging gegeven* ter verbetering van de productiviteit, met name door *het verminderen van* de administratieve rompslomp en *het verbeteren van* de wet- en regelgeving voor kmo's.

In dit voorstel wordt rekening gehouden met het programma van de Europese Commissie voor betere regelgeving, en in het bijzonder met de mededeling van oktober 2010, over slimme regelgeving in de *Europese Unie*.⁷

---

⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Akte voor de interne markt: Twaalf hefboomen voor het stimuleren van de groei en het versterken van het vertrouwen "Samen werk maken van een nieuwe groei", COM(2011) 206.

⁶ Mededeling van de Commissie - EUROPA 2020 - Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei, COM(2010) 2020.

⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Slimme regelgeving in de Europese Unie, COM(2010) 543 def. Zie ook:
http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_en.htm.

- (2) Het Europees Parlement heeft op 18 december 2008 een niet-wetgevingsresolutie aangenomen over financiële verslagleggingsvoorschriften voor kleine en middelgrote ondernemingen, met name micro-entiteiten⁸. Daarin staat dat Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG vaak een zware last betekenen voor kleine en middelgrote ondernemingen, en vooral voor micro-entiteiten. Daarom wordt de Commissie gevraagd om haar herziening van deze richtlijnen voort te zetten.
- (3) De coördinatie van de nationale voorschriften inzake de indeling en de inhoud van de jaarlijkse financiële overzichten en bestuursverslagen, de waarderingsgrondslagen, alsmede de openbaarmaking van deze stukken, met name wat betreft bepaalde vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, is van bijzonder belang voor de bescherming van aandeelhouders van en deelnemers in deze vennootschappen en van derden. De coördinatie van de desbetreffende voorschriften voor de ondernemingen van voorvermelde rechtsvormen moet tegelijkertijd plaatsvinden, aangezien sommige ondernemingen in meer dan één lidstaat werkzaam zijn en omdat voor derden financiële consequenties *kunnen ontstaan* die groter zijn dan het vermogen van de onderneming.

---

⁸ PB C 45E van 23.2.2010, blz. 10.

- (3 bis) *Het volgens het voorzichtigheidsbeginsel op te stellen jaarlijkse financieel overzicht dient om een getrouw en eerlijk beeld te geven van de financiële situatie van de onderneming. Jaarlijkse financiële overzichten dienen verschillende doeleinden, en bieden niet alleen informatie aan beleggers op de kapitaalmarkt, maar dienen ook ter verantwoording van vroegere transacties, en versterken het ondernemingsbestuur. De uniale boekhoudwetgeving moet een juist evenwicht vinden tussen de belangen van de adressaten van een financieel overzicht en het belang van een onderneming om niet overmatig te worden belast met verslagleggingsregels.***
- (4) *De bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing op bepaalde ondernemingsvormen met beperkte aansprakelijkheid, zoals de naamloze vennootschap en de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Daarnaast is er een aanzienlijk aantal vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen waarin alle onbeperkt aansprakelijke vennoten naamloze vennootschappen of personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid zijn; bijgevolg moeten de coördinatiemaatregelen van deze richtlijn op die vennootschapsvormen worden toegepast. De bepalingen van deze richtlijn dienen ook op dergelijke vennootschapsvormen van toepassing te zijn indien de vennoten die geen naamloze vennootschappen of personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid zijn, de facto beperkt aansprakelijk zijn voor de verplichtingen van de vennootschap omdat de aansprakelijkheid wordt beperkt door andere onder deze richtlijn vallende ondernemingen.***

Het strookt met het bij deze richtlijn beoogde doel dat de bepalingen ervan overeenkomstig artikel 50, lid 2, onder g), van het Verdrag niet op non-profit-ondernemingen van toepassing zijn.

- (4 bis) Het toepassingsgebied van deze richtlijn moet op grond van beginselen worden afgebakend, op zodanige wijze dat een onderneming zich niet aan dat toepassingsgebied van de richtlijn kan onttrekken door op te gaan in een meerlagige groepsstructuur die zowel binnen de Unie als buiten de Unie gevestigde ondernemingen omvat.*
- (4 ter) De bepalingen van deze richtlijn dienen slechts van toepassing te zijn voor zover ze niet onverenigbaar of tegenstrijdig zijn met de specifieke voorschriften voor de financiële verslaglegging van ondernemingen die een bepaalde rechtsvorm hebben of met de voorschriften inzake de verdeling van de aandelen in het kapitaal van een onderneming van andere vigerende rechtshandelingen die door een of meer instellingen van de Unie zijn vastgesteld.*

- (5) Bovendien is het noodzakelijk dat op *het* niveau van de Unie gelijkwaardige juridische minimumvoorschriften worden vastgesteld met betrekking tot de mate waarin concurrerende ondernemingen financiële gegevens aan het publiek ter beschikking dienen te stellen.
- (6) De jaarlijkse financiële overzichten dienen een getrouw beeld te geven van de activa en de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. ***In uitzonderlijke gevallen bestaat het risico dat een financieel overzicht ondanks een correcte toepassing van deze richtlijn geen getrouw beeld biedt van de activa en de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. In dergelijke omstandigheden dient de onderneming af te wijken van de bepalingen waarvan de toepassing een getrouw beeld zou verstoren. Het dient de lidstaten toegestaan te zijn dergelijke uitzonderlijke gevallen te omschrijven en de op die gevallen toepasselijke bijzondere voorschriften vast te stellen. Alleen zeer ongebruikelijke transacties en ongebruikelijke omstandigheden dienen als uitzonderlijke gevallen te worden opgevat; het zou bijvoorbeeld niet aangaan bepaalde sectoren in hun geheel als zodanig aan te merken.***

- (6 bis)** *Deze richtlijn dient ervoor te zorgen dat de voorschriften voor kleine ondernemingen overal in de Unie grotendeels uniform zijn.* Deze richtlijn berust op het "denk eerst klein"-principe **■**. Om een onevenredige regeldruk op *die ondernemingen* te vermijden, dienen door de lidstaten *slechts enkele informatieverplichtingen door middel van bijkomende toelichtingen naast de verplichte toelichtingen te mogen worden voorgeschreven. In het geval van eenmalige indiening van financiële overzichten kunnen de lidstaten in sommige gevallen evenwel een beperkt aantal bijkomende vermeldingen verlangen indien die vermeldingen uitdrukkelijk bij de nationale belastingwetgeving voorgeschreven zijn en met het oog op de belastinginning strikt noodzakelijk zijn. De lidstaten kunnen aan* middelgrote en grote ondernemingen *voorschriften opleggen die verder gaan dan de minimumvoorschriften van deze richtlijn.*
- (6 ter)** *Indien het de lidstaten op grond van deze richtlijn toegestaan is om aan, bijvoorbeeld, kleine ondernemingen aanvullende voorschriften op te leggen, betekent dit dat de lidstaten die mogelijkheid ten volle kunnen benutten, dan wel ten dele door minder te verlangen dan op grond van de geboden mogelijkheid toegestaan zou zijn. Zo ook kunnen lidstaten die op grond van deze richtlijn aan, bijvoorbeeld, kleine ondernemingen een vrijstelling kunnen verlenen, die ondernemingen geheel of gedeeltelijk vrijstellen.*

- (7) Voor de omschrijving van en het onderscheid tussen kleine, middelgrote en grote ondernemingen dienen het *balanstotaal*, de *netto*-omzet en het gemiddelde personeelsbestand *gedurende het boekjaar* als uitgangspunt te worden genomen, aangezien deze *criteria* gewoonlijk een objectieve indicatie voor de omvang van een onderneming bieden.

Indien een moederonderneming echter geen geconsolideerde financiële overzichten voor de groep opstelt, moeten de lidstaten de door hen noodzakelijk geachte stappen kunnen ondernemen om te verlangen dat die onderneming als grote onderneming wordt ingedeeld na bepaling van de omvang en de daaruit volgende categorie op geconsolideerde of op geaggregeerde grondslag.

Indien een lidstaat alle of sommige van de facultatieve vrijstellingen voor micro-ondernemingen toepast, dient de definitie van micro-ondernemingen op dezelfde criteria voor omvang te worden gebaseerd. De lidstaten die middelgrote en grote ondernemingen aan dezelfde voorschriften onderwerpen, hoeven in hun nationale wetgeving geen afzonderlijke categorieën voor middelgrote en grote ondernemingen af te bakenen.

(7 bis) Micro-ondernemingen beschikken over beperkte middelen om aan veeleisende regelgevende voorschriften te voldoen. Indien er geen specifieke voorschriften voor micro-ondernemingen bestaan, zijn de voorschriften voor kleine ondernemingen van toepassing. Die regeldruk staat niet in verhouding tot hun grootte en is voor de kleinste ondernemingen dan ook onevenredig in vergelijking met de regeldruk op grotere ondernemingen.

Daarom moeten micro-ondernemingen kunnen worden vrijgesteld van bepaalde verplichtingen die voor kleine ondernemingen gelden en die voor micro-ondernemingen in onnodig zware administratieve lasten zouden kunnen resulteren.

Micro-ondernemingen moeten evenwel onderworpen blijven aan nationale verplichtingen om een boekhouding bij te houden die hun handelstransacties en hun financiële toestand weergeeft. Voorts dienen beleggingsondernemingen en participatiebedrijven te worden uitgesloten van het genot van de vereenvoudigingen die op micro-ondernemingen van toepassing zijn.

(7 ter) De lidstaten dienen rekening te houden met de specifieke omstandigheden en behoeften van hun eigen markt wanneer zij beslissen of en hoe zij een regeling inzake micro-ondernemingen in het kader van deze richtlijn zullen implementeren.

(7 quater) Het publiceren van financiële overzichten kan voor micro-ondernemingen belastend zijn. Tegelijkertijd moeten de lidstaten er voor zorgen dat deze richtlijn wordt nageleefd. Daarom moet het de lidstaten die gebruik maken van de bij artikel 42a, leden 1 en 2, geboden mogelijkheid vrijstelling te verlenen, toegestaan zijn micro-ondernemingen vrij te stellen van een algemene publicatieverplichting, op voorwaarde dat de balansinformatie overeenkomstig de toepasselijke regels van de nationale wetgeving bij ten minste één aangewezen bevoegde autoriteit wordt ingediend en aan het ondernemingsregister wordt doorgegeven, zodat op verzoek een afschrift kan worden verkregen. In dergelijke gevallen dient de in artikel 30 neergelegde verplichting om boekhoudbescheiden overeenkomstig artikel 3, lid 5, van Richtlijn 2009/101/EG openbaar te maken, niet van toepassing te zijn.

(8) Met het oog op de openbaarmaking van vergelijkbare en gelijkwaardige informatie moeten continuïteit, behoedzaamheid en transactiebasis deel uitmaken van de beginselen inzake opname en waardering. Verrekeningen tussen actief- en passiefposten en tussen baten- en lastenposten dienen niet toegestaan te zijn, en de activa en passiva moeten elk afzonderlijk worden gewaardeerd. **In specifieke gevallen dienen de lidstaten evenwel te kunnen toestaan of voorschrijven dat ondernemingen verrekeningen tussen actief- en passiefposten en tussen baten en lasten toepassen.** Bij de presentatie van posten in financiële overzichten moet rekening worden gehouden met de economische of commerciële realiteit van de onderliggende transactie of overeenkomst. **Lidstaten moeten ondernemingen evenwel van de toepassing van dit beginsel kunnen vrijstellen.**

- (8 bis)** Met betrekking tot de opname, de waardering, de presentatie, *de vermelding en de consolidatie van informatie in de financiële overzichten* dient het materialiteitsbeginsel van toepassing te zijn. *Volgens het materialiteitsbeginsel kan, bijvoorbeeld, informatie die niet van materieel belang wordt geacht, in de financiële overzichten in totalen worden vermeld. Ook al zou een afzonderlijke post als niet van materieel belang kunnen worden beschouwd, dan nog zou het kunnen dat niet van materieel belang zijnde posten van soortgelijke aard, tezamen genomen, wel geacht worden van materieel belang te zijn. De lidstaten moeten kunnen bepalen dat het materialiteitsbeginsel alleen met betrekking tot presentatie en openbaarmaking verplicht moet worden toegepast. Het materialiteitsbeginsel dient geen afbreuk te doen aan enige nationale verplichting om een boekhouding bij te houden die de zakelijke transacties en de financiële positie volledig weergeeft.*
- (9) Om de betrouwbaarheid van de in de financiële overzichten vervatte informatie te waarborgen, moeten de in de jaarlijkse financiële overzichten opgenomen posten worden gewaardeerd volgens het beginsel van de aanschaffings- of vervaardigingskosten. De lidstaten moeten evenwel worden gemachtigd toe te staan of voor te schrijven dat ondernemingen hun vaste activa opnieuw waarderen, zodat de gebruikers van financiële overzichten over meer relevante informatie zouden beschikken.
- (10) Gezien de behoefte aan in de gehele Unie vergelijkbare financiële informatie moet van de lidstaten worden verlangd dat zij voor bepaalde financiële instrumenten een op de waarde in het economisch verkeer (reële waarde) gebaseerde verslagleggingsmethode toestaan. Bovendien bieden op de reële waarde gebaseerde verslagleggingsmethoden informatie die voor gebruikers van financiële overzichten relevanter kan zijn dan op de aanschaffings- of vervaardigingskosten gebaseerde informatie.

Dienovereenkomstig dienen de lidstaten toe te staan dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën ondernemingen, **andere dan micro-ondernemingen die gebruik maken van de bij artikel 42a, leden 1 en 2, geboden vrijstellingen**, zowel voor de jaarlijkse als voor de geconsolideerde financiële overzichten of, **indien de lidstaat dat verkiest**, alleen voor de geconsolideerde financiële overzichten, een op de reële waarde gebaseerde waarderingmethode hanteren. Bovendien moeten lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat voor activa, andere dan financiële instrumenten, een op de reële waarde gebaseerde verslagleggingmethode wordt gehanteerd.

- (11) Om de gebruikers van financiële overzichten in staat te stellen de financiële positie van ondernemingen in de Unie **beter** te vergelijken, is het noodzakelijk **de balansindelingen in aantal te beperken**. De lidstaten moeten evenwel kunnen toestaan of voorschrijven dat ondernemingen de balansindeling wijzigen en bij de presentatie van de balans onderscheid maken tussen vlottende en vaste posten. **De lidstaten dienen voor te schrijven dat een van deze balansindelingen wordt gebruikt, en kunnen voorschrijven dat ze beide worden gebruikt.**

Voor de winst-en-verliesrekening moet een indeling op basis van de aard van de lasten en een indeling op basis van de functie van de lasten toegestaan zijn. De lidstaten dienen **voor te schrijven dat een van deze indelingen wordt gebruikt, en kunnen** voorschrijven dat **■** beide worden gebruikt. De lidstaten moeten ondernemingen ook **kunnen** toestaan om, in plaats van een volgens een van de toegestane indelingen opgestelde winst-en-verliesrekening, een prestatieoverzicht te presenteren. Voor kleine en middelgrote ondernemingen **kunnen** vereenvoudigingen **van** de voorgeschreven indelingen beschikbaar worden gesteld. **De lidstaten moeten de indeling van de balans en de indeling van de winst- en verliesrekening evenwel aan restricties kunnen onderwerpen voor zover dit noodzakelijk is met het oog op het indienen van financiële overzichten langs elektronische weg.**

- (12) Met het oog op de vergelijkbaarheid moet in een gemeenschappelijk kader worden voorzien voor de verantwoording, waardering en presentatie van onder andere waarde-correcties, goodwill, voorzieningen, voorraden van goederen en vervangbare activa, en baten en lasten van uitzonderlijke omvang of frequentie.

(12 bis) De opname en de waardering van bepaalde posten in de financiële overzichten geschiedt veelal op basis van schattingen, oordeelsvorming en modellen en biedt geen exacte weergave. Als gevolg van de onzekerheden die inherent zijn aan zakelijke activiteiten, kunnen veel posten in de financiële overzichten niet exact worden gewaardeerd maar slechts worden geschat. Schattingen impliceren oordeelsvorming op basis van de meest recente betrouwbare informatie die beschikbaar is.

Het gebruik van schattingen is een essentieel onderdeel van het opstellen van financiële overzichten. Dit geldt in het bijzonder in het geval van voorzieningen, die naar hun aard onzekerder zijn dan de meeste andere in de balans opgenomen posten.

De schattingen dienen te berusten op een behoedzame oordeelsvorming door het management van de onderneming en te worden berekend op een objectieve basis, aangevuld met bij soortgelijke transacties opgedane ervaringen en, in sommige gevallen, zelfs met verslagen van onafhankelijke experts. De in beschouwing genomen aanwijzingen omvatten alle bijkomende aanwijzingen die gebeurtenissen na de verslagleggingsperiode hebben opgeleverd.

(13) De in de balans en *in* de winst-en-verliesrekening gepresenteerde informatie moet worden aangevuld met vermeldingen in de vorm van toelichtingen bij de financiële overzichten. Gebruikers van financiële overzichten hebben doorgaans weinig behoefte aan aanvullende informatie van kleine ondernemingen en het compileren van *die* aanvullende informatie kan *voor* kleine ondernemingen een kostbare aangelegenheid zijn. Een regeling die bijkomende vermeldingen voor kleine ondernemingen beperkt, is bijgevolg gerechtvaardigd. Een *micro-onderneming of* een kleine onderneming die het nuttig acht om bijkomende vermeldingen zoals die *van* middelgrote en grote ondernemingen worden verlangd *of andere, niet bij deze richtlijn voorgeschreven vermeldingen op te nemen, dient* daar evenwel niet van te worden weerhouden.

(13 bis) Vermelding van informatie over de grondslagen voor financiële verslaglegging is een kernonderdeel van de toelichtingen bij de financiële overzichten. Die vermeldingen dienen in het bijzonder de op verschillende posten toegepaste waarderingsgrondslag te omvatten, alsook een verklaring dat deze grondslagen voor financiële verslaglegging stroken met het begrip continuïteit en alle belangrijke wijzigingen in de toegepaste grondslagen voor financiële verslaglegging.

- (14) Gebruikers van financiële overzichten die door middelgrote en grote ondernemingen zijn opgesteld, hebben doorgaans meer complexe behoeften. Daarom moeten op sommige gebieden extra vermeldingen worden opgenomen. Ontheffing van sommige van deze openbaarmakingsverplichtingen is te rechtvaardigen wanneer openbaarmaking nadelig zou zijn voor sommige personen of voor de onderneming.
- (15) Het bestuursverslag en het geconsolideerde bestuursverslag zijn belangrijke onderdelen van de financiële verslaglegging. Deze verslagen dienen een getrouw overzicht te geven van de ontwikkeling en de positie van het bedrijf op een wijze die strookt met de omvang en de complexiteit van het bedrijf. De informatie dient niet beperkt te blijven tot de financiële aspecten van het bedrijf van de onderneming, maar moet onder andere een analyse van de ecologische en sociale aspecten van het bedrijf omvatten die nodig zijn voor een goed begrip van de ontwikkeling, de prestatie of de positie van de onderneming. Wanneer het geconsolideerde bestuursverslag en het bestuursverslag van de moederonderneming tot één verslag zijn samengevoegd, kan het aangewezen zijn meer de nadruk te leggen op aangelegenheden die significant zijn *voor het geheel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen*.

Gezien de druk die een en ander voor *kleine en* middelgrote ondernemingen zou kunnen meebrengen, is het passend te bepalen dat de lidstaten ervoor kunnen kiezen ontheffing te verlenen van de verplichting om in het bestuursverslag van die ondernemingen niet-financiële informatie te verstrekken.

- (16) De lidstaten moeten de mogelijkheid hebben om kleine ondernemingen vrij te stellen van de verplichting om een bestuursverslag op te stellen, mits **die ondernemingen** in de toelichtingen bij de financiële overzichten de gegevens over de verkrijging van eigen aandelen vermelden als bedoeld in artikel 22, lid 2, van de Tweede Richtlijn 77/91/EEG van de Raad strekkende tot het coördineren van de waarborgen welke in de lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van artikel 58, tweede alinea, van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap, alsook de instandhouding en wijziging van haar kapitaal, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken⁹.
- (17) Aangezien **beursgenoteerde ondernemingen** een prominente rol kunnen spelen in de economieën waarin ze werkzaam zijn, moeten de bepalingen van deze richtlijn betreffende de verklaring inzake corporate governance van toepassing zijn op **ondernemingen waarvan de effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten**.

---

⁹ PB L 26 van 31.1.1977, blz. 1.

- (18) Een groot aantal ondernemingen is *eigenaar van andere ondernemingen en de coördinatie van de wetgeving inzake geconsolideerde jaarrekeningen heeft tot doel, de belangen in ondernemingen met een aandelenkapitaal te beschermen*. Geconsolideerde financiële overzichten moeten worden opgesteld om de financiële informatie over dergelijke ondernemingen ter kennis van deelnemers en derden te brengen. Coördinatie van het nationale recht inzake geconsolideerde financiële overzichten is dan ook nodig om de beoogde vergelijkbaarheid en gelijkwaardigheid van de door ondernemingen in de Unie openbaar te maken informatie te verwezenlijken. *Bij gebreke van prijsvorming in een zakelijke, objectieve transactie is het dienstig de lidstaten het recht te geven toe te staan dat intragroepsoverdrachten van deelnemingen, ook transacties tussen ondernemingen onder gemeenschappelijke zeggenschap genoemd, in de verslaglegging worden verantwoord door gebruik te maken van de methode van samenvoeging van belangen volgens welke de boekwaarde van aandelen in het kapitaal van een in een consolidatie opgenomen onderneming slechts wordt verrekend tegen het daarin belichaamde deel van het kapitaal.*

(18 bis) In de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening was bepaald dat geconsolideerde financiële overzichten voor groepen moesten worden opgesteld ingeval hetzij de moederonderneming, hetzij een of meer van de dochterondernemingen een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen had. De lidstaten hadden de mogelijkheid moederondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen in gevallen waarin de moederonderneming niet een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen had. Op grond van deze richtlijn zijn alleen moederondernemingen die een van de bijlage I of in bijlage II genoemde rechtsvormen hebben, gehouden geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, maar de lidstaten hebben nog steeds de mogelijkheid ook die situaties onder deze richtlijn te doen vallen. Ten gronde verandert er dus niets, aangezien het, zoals tevoren, nog steeds de lidstaten zijn die besluiten of ondernemingen, ook als zij niet onder deze richtlijn vallen, toch geconsolideerde financiële overzichten moeten opstellen.

(19) Geconsolideerde financiële overzichten moeten de activiteiten van een moederonderneming en haar dochterondernemingen als activiteiten van één economische eenheid (een groep) presenteren; ondernemingen die onder zeggenschap van de moederonderneming staan, moeten als dochterondernemingen worden beschouwd. Zeggenschap dient op het bezit van een meerderheid van de stemrechten te berusten, maar er kan ook zeggenschap bestaan die op overeenkomsten met medeaandeelhouders of met deelnemers in de onderneming berust. In sommige gevallen kan er daadwerkelijke uitoefening van zeggenschap zijn hoewel de moederonderneming **geen of** een minderheid van de aandelen in de dochteronderneming in bezit heeft. De lidstaten moeten het recht hebben voor te schrijven dat ondernemingen waarover geen **zeggenschap** wordt uitgeoefend **maar die** onder centrale leiding staan of een gemeenschappelijk leidinggevend, toezichhoudend of bestuursorgaan hebben, in geconsolideerde financiële overzichten worden opgenomen.

- (20) Een dochteronderneming die zelf ook een moederonderneming is, dient geconsolideerde financiële overzichten op te stellen. Niettemin moeten de lidstaten het recht hebben dergelijke moederondernemingen in bepaalde omstandigheden van de verplichting tot opstelling van die geconsolideerde financiële overzichten vrij te stellen, mits deelnemers en derden voldoende worden beschermd.
- (21) Kleine groepen moeten worden vrijgesteld van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, aangezien de gebruikers van de financiële overzichten van kleine ondernemingen geen complexe informatiebehoeften hebben. Bovendien kan het opstellen van geconsolideerde financiële overzichten, naast de jaarlijkse financiële overzichten van de moederonderneming en de dochterondernemingen, een kostbare aangelegenheid zijn. Op dezelfde kosten-batengronden moeten de lidstaten ook middelgrote groepen **kunnen** vrijstellen van de verplichting geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, **tenzij een van de verbonden ondernemingen een organisatie van openbaar belang is**.
- (22) De consolidatie moet alle activa en passiva, alsmede alle baten en lasten van de ondernemingen **binnen een groep** omvatten, met afzonderlijke vermelding van de minderheidsbelangen onder kapitaal en reserves in de geconsolideerde balans en met afzonderlijke vermelding van de minderheidsbelangen in de winst **en** het verlies van de groep in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. De noodzakelijke correcties moeten evenwel worden aangebracht om de gevolgen van de financiële betrekkingen tussen de in de consolidatie opgenomen ondernemingen te laten wegvallen. ■

- (23) De beginselen inzake opname en waardering die bij de opstelling van jaarlijkse financiële overzichten van toepassing zijn, moeten **ook** van toepassing zijn bij de opstelling van geconsolideerde financiële overzichten. ***De lidstaten kunnen echter toestaan dat de in hoofdstuk 2 van deze richtlijn geformuleerde beginselen in de jaarlijkse financiële overzichten anders worden toegepast dan in de geconsolideerde financiële overzichten.***
- (24) Geassocieerde ondernemingen moeten in de geconsolideerde ***financiële overzichten*** worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. ***De bepalingen betreffende de waardering van geassocieerde ondernemingen dienen ten gronde niet te veranderen ten opzichte van de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad en de methoden die krachtens die vigerende richtlijn waren toegestaan, kunnen nog steeds worden toegepast. De lidstaten moeten ook kunnen*** toestaan of voorschrijven dat een gezamenlijk bestuurde onderneming proportioneel in de geconsolideerde financiële overzichten wordt opgenomen.
- (25) In de geconsolideerde financiële overzichten moeten alle vermeldingen in de vorm van toelichtingen bij de financiële overzichten voor het geheel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden overgenomen. Daarnaast moeten voor alle dochter-ondernemingen, geassocieerde ondernemingen, gezamenlijk bestuurde ondernemingen en deelnemingen de naam, de zetel en het groepsbelang in het kapitaal van de ondernemingen worden vermeld.

- (26) De jaarlijkse financiële overzichten van alle ondernemingen waarop deze richtlijn van toepassing is, moeten openbaar worden gemaakt overeenkomstig Richtlijn 2009/101/EG *van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 48 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks teneinde die waarborgen gelijkwaardig te maken. Het is echter* aangewezen te bepalen dat ■ op dit gebied bepaalde afwijkingen voor kleine en middelgrote ondernemingen kunnen worden toegestaan.
- (27) De lidstaten wordt sterk aangeraden om systemen voor openbaarmaking langs elektronische weg te ontwikkelen, zodat ondernemingen hun boekhoudkundige gegevens, met inbegrip van de wettelijke financiële overzichten, slechts één keer hoeven in te dienen in een vorm die een veelheid van gebruikers de mogelijkheid biedt de gegevens gemakkelijk te raadplegen en te gebruiken.

Wat de financiële overzichten betreft, wordt de Commissie aangemoedigd de mogelijkheden te verkennen voor een geharmoniseerd elektronisch verslagleggingsformaat. Die systemen mogen echter niet te belastend zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen.

- (28) De leden van het leidinggevende, het toezichthoudende of het bestuursorgaan van een onderneming dienen ten minste collectief verantwoordelijk te zijn jegens de onderneming voor de opstelling en openbaarmaking van de jaarlijkse financiële overzichten en bestuursverslagen. Dezelfde aanpak zou ook moeten gelden voor de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van ondernemingen bij het opstellen van de geconsolideerde financiële overzichten. Die organen handelen binnen de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen. Dit laat de mogelijkheid onverlet voor de lidstaten om verdergaande maatregelen te nemen en te voorzien in de directe verantwoordelijkheid jegens aandeelhouders of zelfs jegens andere belanghebbenden.
- (29) De aansprakelijkheid voor het opstellen en openbaar maken van jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten, alsmede van de bestuursverslagen en geconsolideerde bestuursverslagen is gebaseerd op het nationale recht. De passende aansprakelijkheidsregels, als vastgelegd in het nationale recht van iedere lidstaat, dienen van toepassing te zijn op de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan. Het moet de lidstaten toegestaan zijn de omvang van de aansprakelijkheid te bepalen.
- (30) Teneinde geloofwaardige processen van financiële verslaglegging overal in de Unie te bevorderen, moeten de leden van het orgaan van een onderneming dat verantwoordelijk is voor de opstelling van de financiële *verslagen* van de onderneming de plicht hebben ervoor te zorgen dat de financiële informatie in het jaarlijks financieel *overzicht van de onderneming en in het geconsolideerd financieel overzicht van de groep* een getrouw beeld geeft.

- (31) De jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten moeten worden gecontroleerd. Met het voorschrift dat een controleoordeel moet vermelden of het jaarlijks, respectievelijk het geconsolideerd financieel overzicht volgens de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaglegging een getrouw beeld geeft, **wordt niet beoogd** de werkingssfeer van dat controleoordeel in te perken, maar de context waarin het oordeel wordt uitgesproken, **te verduidelijken**. De jaarlijkse financiële overzichten van kleine ondernemingen dienen niet onder deze controleplicht te vallen, aangezien de controle voor ondernemingen van deze categorie zware administratieve lasten kan meebrengen **en** in vele kleine ondernemingen dezelfde personen zowel aandeelhouder als **manager** zijn, waardoor ze minder behoefte hebben aan derden die de financiële overzichten waarborgen. **Deze richtlijn belet de lidstaten echter niet om controle voor kleine ondernemingen verplicht te stellen, met inachtneming van de specifieke omstandigheden en behoeften van kleine ondernemingen en van de gebruikers van hun financiële overzichten.**
- (32) Teneinde de transparantie op betalingen aan overheden te verbeteren, maken grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen¹⁰, op jaarbasis significante betalingen aan overheden van de landen waar ze actief zijn in een afzonderlijk verslag openbaar. Dergelijke ondernemingen zijn actief in landen die rijk zijn aan grondstoffen, met name mineralen, olie, aardgas en oerbossen.

---

¹⁰ In Richtlijn 2009/28/EG gedefinieerd als natuurlijk vernieuwend bos van een inheemse soort, waar geen duidelijk zichtbare indicatie van menselijke activiteiten is en waar de ecologische processen niet significant verstoord zijn.

Het verslag moet betalingen omvatten die naar hun aard vergelijkbaar zijn met de betalingen die openbaar worden gemaakt door ondernemingen die deelnemen aan het initiatief inzake transparantie in winningsindustrieën (Extractive Industries Transparency Initiative - EITI). Het initiatief is ook een aanvulling op het actieplan van de EU voor wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (Forest Law Enforcement, Governance and Trade - Flegt)¹¹ en de houtverordening¹² waarbij handelaren in houtproducten worden verplicht de nodige zorgvuldigheid te betrachten om te verhinderen dat illegaal gekapt hout in de Unie op de markt wordt gebracht.

- (33) De verslagen dienen om overheden van grondstoffenrijke landen te helpen de EITI-beginselen en -criteria¹³ ten uitvoer te brengen en zich tegenover hun burgers te verantwoorden voor betalingen die zij ontvangen van ondernemingen die binnen hun rechtsgebied actief zijn in de winningsindustrie of houtkap van oerbossen.

---

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:347:0001:0006:NL:PDF>

¹² Verordening (EU) nr. 995/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010. Ondernemingen die houtproducten invoeren op grond van vrijwillige EU-overeenkomsten komen voor ontheffing van dit voorschrift in aanmerking.

¹³ EITI (2005), Extractive Industries Transparency Initiative, Source book, beschikbaar op: <http://eiti.org/document/sourcebook>.

Het verslag dient bekendmakingen op landen- en projectbasis te omvatten. ***Onder een project wordt verstaan, de operationele activiteiten die zijn vastgelegd in één enkel contract of één enkele licentie, huurovereenkomst, concessie of soortgelijke juridische overeenkomst, en die de basis voor betalingsverplichtingen ten aanzien van een overheid vormen. Indien verscheidene overeenkomsten van dien aard wezenlijk met elkaar zijn verbonden, wordt dit niettemin als een project beschouwd. "Wezenlijk met elkaar verbonden juridische overeenkomsten" moeten worden begrepen als een geheel van operationeel en geografisch geïntegreerde contracten, licenties, huurovereenkomsten, concessies of gerelateerde overeenkomsten met in wezen dezelfde voorwaarden, die met de overheid worden ondertekend waardoor er betalingsverplichtingen ontstaan. Dergelijke overeenkomsten kunnen worden vastgelegd in één enkel contract, een joint venture, een productiedelingsovereenkomst, of een andere overkoepelende juridische overeenkomst.***

(33 bis) Een betaling, hetzij afzonderlijk, hetzij in een reeks van samenhangende betalingen, hoeft niet in het verslag te worden vermeld indien deze betaling in een boekjaar minder dan 100 000 EUR bedraagt. In het geval van een regeling die voorziet in periodieke stortingen of aflossingen (bijvoorbeeld huurprijzen), betekent dit dat de onderneming rekening moet houden met het totale bedrag van de samenhangende periodieke betalingen of aflossingen wanneer zij nagaat of de drempel voor die reeks betalingen is bereikt en openbaarmaking derhalve verplicht is.

(33 ter) Ondernemingen die actief zijn in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen, hoeven geen betalingen uit te splitsen en aan projecten toe te kennen om te voldoen aan betalingsverplichtingen die hun op entiteitsniveau en niet op projectniveau worden opgelegd.

Indien bijvoorbeeld een onderneming meer dan één project in een gastland heeft, en de regering van het gastland vennootschapsbelastingen op de onderneming heft met betrekking tot het totale inkomen van de onderneming in het land en niet met betrekking tot een specifiek project of een specifieke activiteit aldaar, is het de onderneming toegestaan de daaruit voortvloeiende betaling(en) van vennootschapsbelastingen openbaar te maken zonder een bepaald project dat met de betaling verband houdt, te specificeren.

(33 quater) Een onderneming die actief is in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen, hoeft in het algemeen dividenden die aan een overheid in de hoedanigheid van gemeenschappelijke of gewone aandeelhouder van die onderneming worden uitgekeerd, niet openbaar te maken zolang het dividend aan de overheid wordt uitgekeerd onder dezelfde voorwaarden als aan andere aandeelhouders. De onderneming zal dividenden die worden uitgekeerd in de plaats van productierechten of royalty's, echter wel openbaar moeten maken.

(33 quinquies) Teneinde mogelijke omzeiling van de openbaarmakingsverplichtingen tegen te gaan, schrijft hoofdstuk 9 voor dat de openbaarmaking van betalingen bepaald wordt door de inhoud van de activiteit of de betaling. Bijgevolg kan een onderneming de openbaarmaking niet ontwijken door bijvoorbeeld een activiteit die anders onder deze richtlijn zou vallen, te herkwalficeren. Voorts worden betalingen of activiteiten niet kunstmatig gesplitst of samengevoegd om de openbaarmakingsverplichtingen te ontwijken.

(33 sexies) Teneinde te bepalen in welke gevallen ondernemingen van de verslagleggingsvereisten van hoofdstuk 9 dienen te worden vrijgesteld, dient de bevoegdheid om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie gedelegeerde handelingen vast te stellen, gedelegeerd te worden aan de Commissie, meer bepaald wat betreft het vaststellen van de criteria die moeten worden toegepast om te beoordelen of de verslagleggingsvereisten van een derde land gelijkwaardig zijn met de voorschriften van dat hoofdstuk. Het is bijzonder belangrijk dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden het nodige overleg pleegt, ook op deskundigen-niveau. De Commissie moet er bij de voorbereiding en opstelling van de gedelegeerde handelingen voor zorgen dat de desbetreffende documenten tijdig en op gepaste wijze gelijktijdig worden toegezonden aan het Europees Parlement en aan de Raad.

(33 septies) Teneinde uniforme voorwaarden voor de tenuitvoerlegging van artikel 40 bis, lid 3, te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden verleend. Deze bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren.

(33 octies) Binnen drie jaar na het verstrijken van de termijn voor omzetting van deze richtlijn door de lidstaten moet het verslagleggingsstelsel worden herzien en dient de Commissie een verslag over de regeling op te stellen.

Bij de herziening zou de doeltreffendheid van het stelsel moeten worden onderzocht en zou rekening moeten worden gehouden met internationale ontwikkelingen, zoals de concurrentiekracht en veiligheid van de energievoorziening.

In het verslag dient ook *nader te worden ingegaan op de vraag of de verslagleggingsverplichtingen moeten worden uitgebreid tot andere bedrijfssectoren en of het verslag moet worden gecontroleerd.*

Voorts zou bij de herziening de ervaring van opstellers en gebruikers van de informatie over de betalingen in rekening moeten worden genomen en zou moeten worden overwogen of het passend zou zijn om aanvullende informatie over betalingen op te nemen, zoals effectieve belastingtarieven en gegevens van de ontvangers, zoals bankrekeninggegevens.

- (34) Conform de conclusies van de G8-top van mei 2011 in Deauville en om een vlak internationaal speelveld te bevorderen, moet de Commissie alle internationale partners blijven aanmoedigen om gelijkaardige voorschriften in te voeren. De voortzetting van het werk betreffende de relevante internationale standaard voor jaarrekeningen is in dit verband van bijzonder belang.
- (35) Teneinde rekening te houden met toekomstige wijzigingen in de wetgeving van de lidstaten en de Unie betreffende ondernemingsvormen, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag gedelegeerde handelingen vast te stellen om de lijsten van ondernemingen in bijlagen I en II bij te werken. Gedelegeerde handelingen moeten ook worden gebruikt om de criteria inzake de omvang van ondernemingen aan te passen, aangezien de inflatie hun reële waarde na verloop van tijd doet afnemen. Het is bijzonder belangrijk dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden het nodige overleg pleegt, ook op deskundigenniveau ■ .

- (36) De Commissie moet er bij de voorbereiding en opstelling van de gedelegeerde handelingen voor zorgen dat de desbetreffende documenten tijdig en op gepaste wijze gelijktijdig aan het Europees Parlement en aan de Raad worden toegezonden.
- (37) Aangezien de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk een vergemakkelijking van grensoverschrijdende beleggingen en een verbetering van de vergelijkbaarheid in de gehele Unie en van het vertrouwen van het publiek in financiële overzichten en verslagen door de verschaffing van verdergaande en consequente, specifieke informatie, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang en de gevolgen van deze richtlijn, beter door de Unie kunnen worden bereikt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (38) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn erkend.

(39) *Overeenkomstig de gezamenlijke politieke verklaring van 28 september 2011 van de lidstaten en de Commissie over toelichtende stukken hebben de lidstaten zich ertoe verbonden om in gerechtvaardigde gevallen de kennisgeving van hun omzettingsmaatregelen vergezeld te doen gaan van één of meer stukken waarin het verband tussen de onderdelen van een richtlijn en de overeenkomstige delen van de nationale omzettingsinstrumenten wordt toegelicht. Met betrekking tot deze richtlijn acht de wetgever de toezending van dergelijke stukken verantwoord,*

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK 1

TOEPASSINGSGBIED, DEFINITIES EN CATEGORIEËN VAN ONDERNEMINGEN

Artikel 1

Toepassingsgebied

1. De bij deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen zijn van toepassing op **■** de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die betrekking hebben op ondernemingen met de rechtsvormen genoemd in:
  - a) bijlage I;
  - b) ***bijlage II, waarbij alle directe of indirecte vennoten van de onderneming die anders onbeperkt aansprakelijk zouden zijn, de facto beperkt aansprakelijk zijn omdat die aansprakelijkheid wordt beperkt doordat die vennoten een rechtsvorm hebben welke **■*****
    - i) ***genoemd wordt in bijlage I of***
    - ii) ***geen rechtsvorm hebben naar het recht van een lidstaat, maar een rechtsvorm die vergelijkbaar is met de in bijlage I genoemde rechtsvormen.***

2. ***De lidstaten stellen de Commissie binnen een redelijke termijn in kennis van de wijzigingen in de rechtsvormen van ondernemingen naar hun nationale recht waardoor bijlage I of bijlage II niet langer accuraat zou zijn. In dit geval is de Commissie bevoegd om overeenkomstig artikel 42 gedelegeerde handelingen vast te stellen tot aanpassing van de lijsten van ondernemingen in de in lid 1 bedoelde bijlagen I en II.***

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. "organisaties van openbaar belang": ***organisaties waarop artikel 1 van toepassing is en die***
- a) ***onder het recht van een lidstaat vallen en waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 4, lid 1, punt 14, van Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten¹⁴,***

---

¹⁴ ***PB L 145 van 30.4.2004, blz. 1.***

- b) *kredietinstellingen zijn in de zin van artikel 4, punt 1, van Richtlijn 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen, en die geen kredietinstelling in de zin van artikel 2 van die richtlijn zijn;*
- c) *verzekeringsondernemingen zijn in de zin van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 91/674/EEG van de Raad van 19 december 1991 betreffende de jaarrekening van verzekeringsondernemingen; of*
- d) *door de lidstaten zijn aangemerkt als organisaties van openbaar belang, bijvoorbeeld ondernemingen die van groot algemeen belang zijn als gevolg van de aard van hun bedrijfsactiviteiten, hun omvang of hun personeelsbestand;*

2. "deelneming": de al dan niet in effecten belichaamde rechten in het kapitaal van andere ondernemingen, die, door het scheppen van een duurzame band met die andere ondernemingen, ertoe strekken de eigen bedrijfsuitoefening te bevorderen; er bestaat een vermoeden van deelneming wanneer het door een onderneming gehouden deel van het kapitaal van een andere onderneming een door de lidstaten vastgestelde *drempelwaarde*, die lager is **dan** of gelijk is aan 20%, overschrijdt;

3. "verbonden partij": hetzelfde als in de internationale standaarden voor jaarrekeningen zoals die zijn goedgekeurd overeenkomstig Verordening (EG) nr. **1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen**;
4. "vaste activa": de vermogensbestanddelen die bestemd zijn om duurzaam voor de bedrijfsuitoefening te worden gebruikt;
5. "netto-omzet": het bedrag met betrekking tot de verkoop van goederen en de verlening van diensten, onder aftrek van kortingen en dergelijke, alsmede van belasting over de toegevoegde waarde en andere rechtstreeks met de omzet samenhangende belastingen;
6. "aanschaffingsprijs": de te betalen prijs en alle bijkomende kosten, **verminderd met incidentele verlagingen van de verwervingskosten**;
7. "vervaardigingskosten": de aanschaffingsprijs van grondstoffen, consumptieartikelen en andere kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan het product in kwestie. **De lidstaten staan toe of schrijven voor** dat een redelijk deel van de op de productieperiode betrekking hebbende **vaste of variabele overheadkosten** die slechts indirect aan de post in kwestie kunnen worden toegerekend, aan de vervaardigingskosten worden toegevoegd. Distributiekosten worden niet meegerekend;

8. "waardecorrectie": alle correcties die ertoe strekken rekening te houden met op de balansdatum geconstateerde – al dan niet definitieve – **veranderingen** in de waarde van vermogensbestanddelen;
9. "moederonderneming": een onderneming die zeggenschap heeft over een of meer dochterondernemingen;
10. "dochteronderneming": een onderneming waarover een moederonderneming zeggenschap heeft, **met inbegrip van elke dochteronderneming van een uiteindelijke moederonderneming**;
11. "**groep**": een moederonderneming en al haar dochterondernemingen;
12. "verbonden ondernemingen": twee of meer ondernemingen binnen een groep;
13. "geassocieerde onderneming": een onderneming waarin een andere onderneming een deelneming heeft en op het bestuur en financiële beleid waarvan die andere onderneming een invloed van betekenis uitoefent. Er bestaat een vermoeden dat een onderneming invloed van betekenis uitoefent op een andere onderneming wanneer de eerste onderneming 20% of meer van de stemrechten van de aandeelhouders van of de deelnemers in de laatste onderneming bezit;

14. *"beleggingsonderneming":*

- a) *ondernemingen die uitsluitend ten doel hebben hun middelen in verschillende roerende, onroerende of andere waarden te beleggen, met als enig oogmerk de beleggingsrisico's te spreiden en de resultaten van het beheer van hun vermogen aan hun aandeelhouders ten goede te laten komen;*
- b) *met beleggingsondernemingen met vast kapitaal geassocieerde ondernemingen waarvan het enige doel is het verkrijgen van volgestorte aandelen van deze beleggingsondernemingen, onverminderd het bepaalde in artikel 20, lid 1, punt h), van Richtlijn 77/91/EEG;*

15. *"participatieondernemingen": ondernemingen die uitsluitend ten doel hebben het verkrijgen van deelnemingen in andere ondernemingen en het beheer en de exploitatie van deze deelnemingen, zonder zich rechtstreeks of middellijk in te laten met de bedrijfsvoering van de betrokken ondernemingen, zulks onverminderd de rechten van de participatieonderneming in haar hoedanigheid van aandeelhouder;*

16. *"materieel": de hoedanigheid van informatie waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat de weglating of onjuiste vermelding ervan de beslissingen die een gebruiker op basis van de financiële overzichten van een onderneming neemt, zou kunnen beïnvloeden. Het materieel belang van afzonderlijke posten wordt beoordeeld in de context van gelijkaardige posten.*

Artikel 3

Categorieën van ondernemingen en groepen

- 1. *Wanneer zij gebruik maken van de keuzemogelijkheid in artikel 42a, omschrijven de lidstaten micro-ondernemingen als ondernemingen die op de balansdatum de grenzen van twee van de drie volgende criteria niet overschrijden:*
- a) *balanstotaal:*
350 000 EUR;
  - b) *netto-omzet: 700 000 EUR;*
  - c) *gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 10.*

1. Kleine ondernemingen zijn ondernemingen die op de balansdatum twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:

- a) balanstotaal:
4 000 000 EUR;
- b) netto-omzet: 8 000 000 EUR;
- c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 50.

De lidstaten kunnen maxima bepalen die de maxima in punt a) en punt b) van dit lid overschrijden. De maxima mogen evenwel niet hoger zijn dan 6 000 000 EUR voor het balanstotaal en 12 000 000 EUR voor de netto-omzet.

2. Middelgrote ondernemingen zijn ondernemingen die geen ***micro-ondernemingen of*** kleine ondernemingen zijn en die op de balansdatum de grensbedragen voor twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:

- a) balanstotaal: 20 000 000 EUR;
- b) netto-omzet: 40 000 000 EUR; ■
- c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.

3. Grote ondernemingen zijn ondernemingen die op de balansdatum twee van de volgende drie criteria overschrijden:
- a) balanstotaal: 20 000 000 EUR;
  - b) netto-omzet: 40 000 000 EUR;
  - c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.
4. Kleine groepen zijn *groepen bestaande uit in een consolidatie op te nemen* moeder- en dochterondernemingen die, op geconsolideerde basis, op de balansdatum van de moeder-onderneming de grensbedragen voor twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:
- a) balanstotaal:
4 000 000 EUR;
  - b) netto-omzet:
8 000 000 EUR;
  - c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 50.

De lidstaten kunnen maxima bepalen die de maxima in punt a) en punt b) van dit lid overschrijden. De maxima mogen evenwel niet hoger zijn dan 6 000 000 EUR voor het balanstotaal en 12 000 000 EUR voor de netto-omzet.

5. Middelgrote groepen zijn *groepen, andere dan kleine groepen, die bestaan uit in een consolidatie op te nemen* moeder- en dochterondernemingen die, op geconsolideerde basis, op de balansdatum van de moederonderneming de grensbedragen voor twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:
- a) balanstotaal:
20 000 000 EUR;
  - b) netto-omzet:
40 000 000 EUR;
  - c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.

- 5a. Grote groepen zijn groepen bestaande uit in een consolidatie op te nemen moeder- en dochterondernemingen die, op geconsolideerde basis, op de balansdatum van de moeder-onderneming de grensbedragen voor twee van de volgende drie criteria overschrijden:**
- a) balanstotaal:
20 000 000 EUR;**
  - b) netto-omzet:
40 000 000 EUR;**
  - c) gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.**
6. De lidstaten staan toe dat de in artikel 25, lid 3, *eerste alinea*, bedoelde verrekening en enige uit artikel 25, lid 7, *voortvloeiende* weglating bij de berekening van de in de leden 4 tot en met 5a genoemde grensbedragen niet wordt verricht. In dergelijke gevallen worden de grensbedragen betreffende het balanstotaal en de netto-omzet vermeerderd met 20%.
7. Voor de lidstaten die de euro niet hebben ingevoerd, is de tegenwaarde van de in de leden -1 tot en met 5a vastgestelde bedragen in de nationale munteenheid, de waarde die wordt verkregen door toepassing van de wisselkoers die wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie per de datum van inwerkingtreding van richtlijnen waarin die bedragen worden vastgesteld.

Voor de omzetting in de nationale munteenheid van de lidstaten die de euro niet hebben ingevoerd, mogen de bedragen in euro die zijn vastgesteld in de leden -1, 2, 3, 5, en 5a met niet meer dan 5% worden vermeerderd of verminderd om in de nationale munteenheid ronde bedragen te verkrijgen.

8. Indien een onderneming *of een groep* op de balansdatum twee van de drie in de leden -1 tot en met 5a genoemde criteria overschrijdt of niet meer overschrijdt, heeft dit voor de toepassing van de in deze richtlijn bedoelde afwijkingen slechts gevolg indien deze omstandigheid zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet.
9. Het in de leden -1 tot en met 5a bedoelde balanstotaal bestaat hetzij uit de *totale waarde van de* activa bedoeld onder de posten A tot en met D onder "Activa" in de in artikel 9 voorgeschreven balansindeling, *hetzij uit de activa bedoeld onder de posten A tot en met E in de in artikel 9a voorgeschreven balansindeling.*
- 9a. *Voor de berekening van de in de leden -1 tot en met 5a vermelde maxima kunnen de lidstaten verlangen dat ondernemingen waarvoor de netto-omzet niet toepasselijk is, hun inkomsten uit andere bronnen vermelden. De lidstaten kunnen verlangen dat moeder-ondernemingen hun maxima niet op individuele basis maar op geconsolideerde basis berekenen. De lidstaten kunnen ook verlangen dat verbonden ondernemingen hun maxima op geconsolideerde of op geaggregeerde basis berekenen indien dergelijke ondernemingen als enig doel hebben de verslaggeving van bepaalde informatie te ontwijken.*

10. De Commissie evalueert *ten minste om de vijf jaar* de in de leden *-1* tot en met *5a* van het onderhavige artikel bedoelde maxima met het oog op de gevolgen van de inflatie en stelt, waar passend, overeenkomstig artikel 42 gedelegeerde handelingen tot wijziging van die *drempelwaarden* vast, rekening houdend met de inflatiemaatstaven als gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

HOOFDSTUK 2

ALGEMENE BEPALINGEN EN BEGINSELEN

Artikel 4

Algemene bepalingen

1. De jaarlijkse financiële overzichten vormen een geheel en omvatten voor alle ondernemingen ten minste de balans, de winst-en-verliesrekening en de toelichting bij de financiële overzichten.

De lidstaten kunnen voorschrijven dat ondernemingen, andere dan kleine ondernemingen, in de jaarlijkse financiële overzichten naast de in de eerste alinea bedoelde stukken andere overzichten opnemen.

2. De jaarlijkse financiële overzichten worden duidelijk en overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn opgesteld.

3. De jaarlijkse financiële overzichten geven een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming. Indien de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn niet voldoende is om een getrouw beeld te geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming, wordt *in de toelichting bij de financiële overzichten* de bijkomende informatie verstrekt *die met het oog op de naleving van dat voorschrift noodzakelijk is*.
4. Indien in uitzonderlijke gevallen blijkt dat toepassing van een bepaling van deze richtlijn onverenigbaar is met de in lid 3 neergelegde verplichting, blijft die bepaling *buiten toepassing* opdat een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming wordt gegeven. In de toelichting bij de financiële overzichten wordt in voorkomend geval, onder opgaaf van redenen, vermeld *dat een bepaling buiten toepassing is gebleven*, en welke invloed dat heeft gehad op de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies *van de onderneming*.

De lidstaten kunnen bepalen wat onder dergelijke uitzonderlijke gevallen wordt verstaan en kunnen de op die gevallen toepasselijke bijzondere voorschriften vaststellen.

5. De lidstaten kunnen verlangen dat ondernemingen, andere dan kleine ondernemingen, in hun jaarlijkse financiële overzichten bijkomende informatie verstrekken naast de **bij deze richtlijn** voorgeschreven informatie.
6. ***In afwijking van lid 5 kunnen de lidstaten voorschrijven dat vermeldingen worden opgesteld en in de financiële overzichten openbaar worden gemaakt die verder gaan dan de voorschriften van deze richtlijn, op voorwaarde dat de desbetreffende informatie wordt vergaard in het kader van een systeem van eenmalige indiening van financiële overzichten en die vermeldingen bij de nationale belastingwetgeving uitsluitend met het oog op de belastinginning voorgeschreven zijn.***
7. ***De uit hoofde van lid 6 verlangde informatie wordt in het relevante onderdeel van de financiële overzichten opgenomen. De lidstaten stellen de Commissie van enige bijkomende informatie die zij uit hoofde van lid 6 verlangen in kennis op het tijdstip van omzetting van deze richtlijn en telkens wanneer zij uit hoofde van lid 6 in hun nationale wetgeving nieuwe voorschriften betreffende te verstrekken informatie opnemen.***

8. *De lidstaten die van elektronische oplossingen voor het indienen en openbaar maken van jaarlijkse financiële overzichten gebruik maken, zorgen ervoor dat kleine ondernemingen niet gehouden zijn tot openbaarmaking, overeenkomstig hoofdstuk 7, van de uit hoofde van de nationale belastingwetgeving verlangde bijkomende vermeldingen als bedoeld in lid 6.*

Artikel 4a

Algemene openbaarmaking van informatie

De akte waarin de financiële overzichten zijn vervat, vermeldt de naam van de onderneming en de in artikel 5, punten a) en b), van Richtlijn 2009/101/EG voorgeschreven gegevens.

Artikel 5

Algemene beginselen voor financiële verslaglegging

1. De opname en waardering van de in de jaarlijkse financiële overzichten *en de geconsolideerde financiële overzichten* te presenteren posten geschiedt volgens de onderstaande algemene beginselen:
  - a) de onderneming wordt verondersteld haar werkzaamheden voort te zetten;
  - b) de grondslagen voor financiële verslaglegging en de *waarderingsgrondslagen* blijven van boekjaar tot boekjaar ongewijzigd;
  - c) opname en waardering geschieden volgens het voorzichtigheidsbeginsel en in het bijzonder geldt het volgende:

- i) winsten slechts mogen worden opgenomen voor zover zij op de balansdatum gerealiseerd zijn;
  - ii) alle verplichtingen die hun oorsprong hebben in het boekjaar of **in een vorig boekjaar**, worden opgenomen, ook als die verplichtingen pas bekend worden tussen de balansdatum en de datum waarop de **balans** wordt opgesteld; **en**
  - iii) **alle negatieve waardecorrecties** worden opgenomen, ongeacht of het boekjaar met winst of verlies wordt afgesloten;
- d) in de balans en in de winst-en-verliesrekening opgenomen bedragen worden berekend volgens het toerekeningsbeginsel;
- e) de beginbalans van een boekjaar **stemt overeen** met de eindbalans van het voorafgaande boekjaar;
- f) de activa en passiva worden elk afzonderlijk gewaardeerd;
- g) verrekening tussen actief- en passiefposten en tussen baten- en lastenposten is niet toegestaan;

- h) posten van de winst-en-verliesrekening en de balans worden gelet op de realiteit van de gerapporteerde transactie of overeenkomst **verantwoord en** gepresenteerd;
- i) in de financiële overzichten opgenomen posten worden volgens het beginsel van de aanschaffings- of vervaardigingskosten gewaardeerd; **en**
- j) **de voorschriften van deze richtlijn inzake** opname, waardering, presentatie, **vermelding en consolidatie behoeven niet te worden nageleefd indien het nalevingseffect niet van materieel belang is.**

1a. Niettegenstaande lid 1, punt g), kunnen de lidstaten in specifieke gevallen toestaan of voorschrijven dat ondernemingen verrekeningen tussen actief- en passiefposten en tussen baten- en lastenposten toepassen, op voorwaarde dat de te verrekenen bedragen als brutobedragen in de toelichting bij de financiële overzichten worden vermeld.

1b. De lidstaten kunnen ondernemingen vrijstelling verlenen van de voorschriften van lid 1, punt h).

1c. De lidstaten kunnen de toepassing van lid 1, punt j), beperken tot presentatie en vermelding van informatie.

2. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat, naast de overeenkomstig lid 1, punt c), sub ii), opgenomen bedragen, ook alle voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong hebben in het boekjaar of in een vorig boekjaar worden opgenomen, ook als deze verplichtingen en verliezen pas bekend worden tussen de balansdatum en de datum waarop de balans wordt opgesteld.

Artikel 6

Alternatieve waarderingsgrondslag voor vaste activa tegen geherwaardeerde bedragen

1. In afwijking van artikel 5, lid 1, punt i), kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën ondernemingen, vaste activa tegen geherwaardeerde bedragen waarderen. Indien het nationale recht in waardering tegen **geherwaardeerde bedragen** voorziet, dan worden ook de inhoud, de grenzen en de wijze van toepassing van deze methode volgens dat recht bepaald.
2. Wanneer lid 1 wordt toegepast, wordt het verschil tussen de waardering op basis van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten en de waardering op basis van een herwaardering in de herwaarderingsreserve onder "Eigen vermogen" opgenomen.

De herwaarderingsreserve kan te allen tijde geheel of ten dele in kapitaal worden omgezet.

De herwaarderingsreserve wordt verminderd indien de gereserveerde bedragen niet meer noodzakelijk zijn voor de toepassing van de waardering tegen geherwaardeerde bedragen in de verslaglegging. De lidstaten kunnen regels vaststellen voor het gebruik van de herwaarderingsreserve, met dien verstande dat er slechts bedragen uit de herwaarderingsreserve aan de winst-en-verliesrekening mogen worden toegevoegd indien de overgeboekte bedragen hetzij als kosten in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen hetzij betrekking hebben op een daadwerkelijk gerealiseerde waardevermeerdering. Uit de herwaarderingsreserve mogen noch rechtstreeks noch onrechtstreeks bedragen worden uitgekeerd, tenzij zij overeenstemmen met een gerealiseerde waardevermeerdering.

Behalve in de in de tweede en derde alinea van dit lid genoemde gevallen, mag de herwaarderingsreserve niet worden verminderd.

3. De waardecorrecties worden elk jaar berekend op basis van het geherwaardeerde bedrag. In afwijking van de artikelen 8 en 12 kunnen lidstaten echter toestaan of voorschrijven dat enkel het bedrag van de waardecorrecties die het resultaat zijn van een waardering op basis van de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten worden getoond onder de betreffende posten in de in de artikelen 13 en 14 beschreven schema's en dat het verschil als resultaat van de waardering op basis van een herwaardering overeenkomstig dit artikel afzonderlijk in de schema's wordt getoond.

Artikel 7

Alternatieve waarderingsgrondslag voor de reële waarde

1. In afwijking van artikel 5, lid 1, punt i), en behoudens de in dit artikel gestelde voorwaarden **■**
  - a) wordt door de lidstaten toegestaan of voorgeschreven dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën ondernemingen, financiële instrumenten, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten, tegen de reële waarde waarden; *en*
  - b) kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën ondernemingen, welbepaalde categorieën activa, andere dan financiële instrumenten, waarden tegen bedragen die op basis van de reële waarde zijn berekend.

Dergelijke toestemming of dergelijk voorschrift kan tot geconsolideerde financiële overzichten worden beperkt.

2. Voor de toepassing van deze richtlijn worden grondstoffencontracten die ieder van de contractsluitende partijen het recht geven tot afwikkeling in contanten of enig ander financieel instrument, als afgeleide financiële instrumenten beschouwd, tenzij *die contracten*:
  - a) gesloten werden en duurzaam dienen voor de *op het tijdstip van sluiting en nadien* verwachte inkoop-, verkoop- of gebruiksbehoeften van de onderneming;

- b) reeds bij de totstandkoming als grondstoffencontracten werden aangemerkt; *en*
  - c) naar verwachting door levering van de grondstof zullen worden afgewikkeld.
3. Lid 1, onder a), is enkel van toepassing op de volgende passiva:
- a) passiva die deel uitmaken van een handelsportefeuille; *en*
  - b) afgeleide financiële instrumenten.
4. Een waardering overeenkomstig lid 1, onder a), is niet van toepassing op:
- a) tot de vervaldag aangehouden niet-afgeleide financiële instrumenten;
  - b) door de onderneming verstrekte leningen, respectievelijk te innen vorderingen die geen deel uitmaken van de handelsportefeuille; *en*
  - c) belangen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures, door de onderneming uitgegeven eigenvermogensinstrumenten, overeenkomsten die een eventuele inbreng in het kader van een samenwerking tussen ondernemingen behelzen, en andere financiële instrumenten met zodanige specifieke kenmerken dat verslaglegging over deze instrumenten volgens de algemeen aanvaarde praktijk op een andere manier dan voor andere financiële instrumenten geschiedt.

5. In afwijking van artikel 5, lid 1, punt i), kunnen de lidstaten toestaan dat activa of passiva die in het kader van een reële waardeafdekkingsmethode als afgedekte post worden aangemerkt, of welomschreven onderdelen van die activa en passiva, gewaardeerd worden tegen het specifieke volgens die reële waardeafdekkingsmethode vereiste bedrag.
6. In afwijking van de leden 3 en 4 kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat de opname, waardering en vermelding van financiële instrumenten gebeurt volgens de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 goedgekeurde internationale standaarden voor jaarrekeningen.
7. De reële waarde in de zin van dit artikel wordt bepaald op basis van een van de volgende waarden:
  - a) voor financiële instrumenten waarvoor direct een betrouwbare markt is aan te wijzen, **de marktwaarde**. Wanneer de marktwaarde niet direct te bepalen valt voor het instrument zelf, maar wel voor de bestanddelen ervan of voor een soortgelijk instrument, mag de marktwaarde uit de marktwaarde van zijn bestanddelen of uit de marktwaarde van het soortgelijke instrument worden afgeleid;

- b) voor instrumenten waarvoor niet direct een betrouwbare markt is aan te wijzen, **een waarde, verkregen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en -technieken, mits die** waarderingsmodellen en -technieken een redelijke benadering van de marktwaarde opleveren.

Financiële instrumenten die niet op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd aan de hand van de in de punten a) en b) beschreven methoden, worden tegen de aanschaffings- of vervaardigingskosten gewaardeerd, **voor zover waardering volgens dat beginsel mogelijk is.**

- 8. Niettegenstaande artikel 5, lid 1, punt c), wordt een verandering in de waarde van een tegen de reële waarde gewaardeerd financieel instrument in de winst-en-verliesrekening opgenomen, **met dien verstande dat** een dergelijke verandering **in de volgende gevallen** rechtreeks in de reëlewaarderreserve wordt opgenomen:
  - a) het opgenomen instrument is een afdekkingsinstrument in het kader van een reëlewaardeafdekkingsmethode waarbij waardeveranderingen in hun geheel of gedeeltelijk niet in de winst-en-verliesrekening hoeven te worden verwerkt; of
  - b) de waardeverandering houdt verband met een valutakoersverschil dat voortvloeit uit een monetaire post die deel uitmaakt van de netto-investering van een onderneming in een buitenlandse entiteit.

De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat een verandering in de waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief dat geen afgeleid financieel instrument is, rechtstreeks in de reëlewaarderreserve wordt opgenomen. De reëlewaarderreserve wordt aangepast wanneer de gereserveerde bedragen niet meer noodzakelijk zijn voor de toepassing van de punten a) en b).

9. Niettegenstaande artikel 5, lid 1, punt c), kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen, of bepaalde categorieën ondernemingen, die activa, andere dan financiële instrumenten, tegen de reële waarde waarderen, waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening opnemen.

HOOFDSTUK 3

BALANS EN WINST-EN-VERLIJESREKENING

Artikel 8

Algemene bepalingen betreffende de balans en de *winst*-en-verliesrekening

1. De indeling van de balans en de indeling van de winst-en-verliesrekening blijven van boekjaar tot boekjaar ongewijzigd. In uitzonderlijke gevallen is het evenwel toegestaan van dit beginsel af te wijken teneinde een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de onderneming te geven. Dergelijke afwijkingen worden *onder opgaaf van redenen* in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld.

2. In de balans en in de winst-en-verliesrekening worden de in de artikelen 9, **9a**, 13 en 14 voorgeschreven posten afzonderlijk en in de aangegeven volgorde opgenomen. Een verdere splitsing van de posten is toegestaan, ***mits de voorgeschreven indelingen worden gevolgd***. Nieuwe posten kunnen worden toegevoegd voor zover deze inhoudelijk niet door een van de posten ***in de voorgeschreven indelingen*** worden gedekt. De lidstaten kunnen een dergelijke splitsing of de toevoeging van nieuwe posten ***of subtotalen*** voorschrijven.
3. De indeling, omschrijving en terminologie van de met Arabische cijfers aangeduide posten van de balans en de winst-en-verliesrekening worden aangepast wanneer de bijzondere aard van de onderneming dit vergt. De lidstaten kunnen dergelijke aanpassingen voorschrijven voor ondernemingen die tot een bepaalde economische sector behoren.

De lidstaten kunnen toestaan dat met Arabische cijfers aangeduide posten van de balans en de winst - en verliesrekening worden samengevoegd wanneer hun bedrag voor de toepassing van artikel 4, lid 3, eerste zin, niet van materieel belang is of wanneer die samenvoeging de duidelijkheid ten goede komt, mits de aldus samengevoegde posten in de toelichting bij de financiële overzichten afzonderlijk worden vermeld. De lidstaten kunnen een dergelijke samenvoeging voorschrijven.

- 3a. *In afwijking van artikel 8, leden 2 en 3, kunnen de lidstaten een onderneming beperken in haar mogelijkheden om van in de artikelen 9, 9a, 13 en 14 voorgeschreven standaard-indelingen af te wijken voor zover dit noodzakelijk is met het oog op het indienen van financiële overzichten langs elektronische weg.*
4. Bij elk van de posten van de balans en de winst-en-verliesrekening worden het bedrag *van het boekjaar waarop de balans en de winst-en-verliesrekening betrekking hebben en het bedrag* van de overeenkomstige post van het voorafgaande boekjaar vermeld. *De lidstaten kunnen voorschrijven dat, wanneer deze bedragen niet vergelijkbaar zijn, het bedrag van het voorafgaande boekjaar wordt aangepast.* Gevallen van niet-vergelijkbaarheid en aanpassingen van de bedragen worden met de nodige uitleg in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld.
5. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat de indelingen van de balans en van de winst-en-verliesrekening worden aangepast teneinde de bestemming van winst en de verwerking van verlies te laten uitkomen.

6. Met betrekking tot *de behandeling van deelnemingen in de jaarlijkse financiële overzichten*:
- a) kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat *die deelnemingen* worden vermeld volgens de vermogensmutatiemethode als bepaald in *de artikelen 27 en 27a*, met inachtneming van de aanpassingen die noodzakelijk zijn wegens de eigen kenmerken van de jaarlijkse financiële overzichten in vergelijking met de geconsolideerde financiële overzichten;
  - b) kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat het deel van de winst of het verlies dat aan *de deelneming* kan worden toegerekend, slechts in de winst-en-verliesrekening wordt opgenomen voor zover dat deel overeenkomt met dividenden die reeds zijn ontvangen of die opeisbaar zijn; *en*
  - c) indien de winst ■ die aan het *deelnemingsbelang* kan worden toegerekend en in de winst-en-verliesrekening is verantwoord, groter is dan het bedrag van de dividenden die reeds zijn ontvangen of die opeisbaar zijn, wordt het bedrag van het verschil opgenomen in een reserve die niet aan de aandeelhouders mag worden uitgekeerd.

Artikel 8a

Indeling van de balans

Voor de presentatie van de balans wordt door de lidstaten voorgeschreven dat een van de in de artikelen 9 en 9a opgenomen indelingen wordt gebruikt, of toegestaan dat beide indelingen worden gebruikt. Een lidstaat die voorschrijft dat beide indelingen worden gebruikt, biedt ondernemingen de mogelijkheid te kiezen welke van de voorgeschreven indelingen wordt gebruikt.

Artikel 9

Indeling van de balans

Activa

A. Geplaatst, niet gestort kapitaal

waarvan opgevraagd

(tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder "eigen vermogen" wordt opgenomen, in welk geval het gedeelte van het kapitaal dat is opgevraagd, maar nog niet gestort, hetzij onder post A, hetzij onder post C II 5 van de activa wordt opgenomen.)

A1. Kosten van oprichting en uitbreiding

als omschreven in het nationale recht, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen. Het nationale recht kan ook bepalen dat deze kosten als eerste post onder "Immateriële vaste activa" worden opgenomen.

B. Vaste activa

I. Immateriële vaste activa

1. Kosten van **■** ontwikkeling, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen.
2. Concessies, octrooien, licenties, merken en soortgelijke rechten en waarden voor zover zij:
  - a) onder bezwarende titel zijn verkregen en niet onder post B I 3 moeten worden vermeld; of
  - b) in eigen bedrijf tot stand zijn gebracht, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen.
3. Goodwill, voor zover deze onder bezwarende titel is verkregen.
4. Vooruitbetalingen.

II. Materiële vaste activa

1. Terreinen en gebouwen;
2. technische installaties en machines;
3. andere installaties, technische en administratieve uitrusting;
4. vooruitbetalingen en materiële vaste activa in aanbouw.

III. Financiële vaste activa

1. Aandelen in verbonden ondernemingen;
2. leningen verstrekt aan verbonden ondernemingen;
3. deelnemingen;
4. leningen verstrekt aan ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;
5. effecten die tot de vaste activa behoren;
6. overige leningen.

C. Vlottende activa

I. Voorraden

1. Grondstoffen en hulpstoffen;
2. werk in uitvoering;
3. gereed product en handelsvoorraden;
4. vooruitbetalingen.

II. Vorderingen

(Bij elk der volgende posten wordt het bedrag van de vorderingen met een resterende looptijd van meer dan een jaar afzonderlijk vermeld.)

1. Handelsdebiteuren;
2. vorderingen op verbonden ondernemingen;
3. vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;

4. overige vorderingen;
5. geplaatst kapitaal dat is opgevraagd en niet gestort (tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder post A van de activa wordt opgenomen);
6. overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post D van de activa worden opgenomen).

III. Effecten

1. Aandelen in verbonden ondernemingen;
2. eigen aandelen (met vermelding van hun nominale waarde of, bij gebreke hiervan, hun fractiewaarde), voor zover de nationale wetgeving toestaat dat zij op de balans worden opgenomen;
3. overige effecten.

IV. Kasmiddelen en bank- en girosaldi

D. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post C II 6 van de activa worden opgenomen.)

Eigen vermogen en passiva

A. Eigen vermogen

I. Geplaatst kapitaal

(tenzij overeenkomstig het nationale recht het opgevraagde kapitaal onder deze post wordt opgenomen, in welk geval de bedragen van het geplaatste kapitaal en van het gestorte kapitaal afzonderlijk worden vermeld.)

II. Agio

III. Herwaarderingsreserve

IV. Reserves

1. Wettelijke reserve, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft;
2. reserve voor eigen aandelen, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft, onverminderd het bepaalde in artikel 22, lid 1, **onder b)**, van Richtlijn 77/91/EEG;

3. statutaire reserves;
4. overige reserves, met inbegrip van de reserve "waarde in het economisch verkeer".

V. Overgedragen resultaten

VI. Resultaat van het boekjaar

B. Voorzieningen

1. Voorzieningen voor pensioenverplichtingen en soortgelijke verplichtingen;
2. voorzieningen voor belastingverplichtingen;
3. overige voorzieningen.

C. Schulden

(Bij elk der volgende posten alsmede bij het geheel van deze posten worden het bedrag van de schulden met een resterende looptijd van ten hoogste een jaar en het bedrag van de schulden met een resterende looptijd van meer dan een jaar afzonderlijk vermeld.)

1. Obligatieleningen met afzonderlijke vermelding van converteerbare leningen;
2. schulden aan kredietinstellingen;
3. ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voor zover zij niet afzonderlijk op de voorraden in mindering worden gebracht;

4. schulden aan leveranciers en handelskredieten;
5. te betalen wissels;
6. schulden aan verbonden ondernemingen;
7. schulden aan ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;
8. overige schulden, waaronder belastingschulden en schulden bij *instellingen voor* sociale zekerheid;
9. overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post D onder "Overlopende posten" worden opgenomen).

D. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post C 9 onder "Schulden" worden opgenomen.)

Artikel 9a

Indeling van de balans

A. Geplaatst, niet gestort kapitaal

waarvan opgevraagd (tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder "eigen vermogen" wordt opgenomen, in welk geval het gedeelte van het kapitaal dat is opgevraagd, maar nog niet gestort, hetzij onder post A, hetzij onder post D II 5 van de activa wordt opgenomen.)

B. Kosten van oprichting en uitbreiding

als omschreven in het nationale recht, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen. Het nationale recht kan ook bepalen dat deze kosten als eerste post onder "Immateriële vaste activa" worden opgenomen.

C. Vaste activa

I. Immateriële vaste activa

- 1. Kosten van ontwikkeling, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen;*
- 2. concessies, octrooien, licenties, merken en soortgelijke rechten en waarden voor zover zij:*
  - a) onder bezwarende titel zijn verkregen en niet onder post C I 3 moeten worden vermeld; of*
  - b) in eigen bedrijf tot stand zijn gebracht, voor zover het nationale recht toestaat dat zij onder de activa worden opgenomen;*

3. *goodwill, voor zover deze onder bezwarende titel is verkregen;*
4. *vooruitbetalingen.*

II. Materiële vaste activa

1. *Terreinen en gebouwen;*
2. *technische installaties en machines;*
3. *andere installaties, technische en administratieve uitrusting;*
4. *vooruitbetalingen en materiële vaste activa in aanbouw.*

III. Financiële vaste activa

1. *Aandelen in verbonden ondernemingen;*
2. *leningen verstrekt aan verbonden ondernemingen;*
3. *deelnemingen;*

4. *vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;*
5. *effecten die tot de vaste activa behoren;*
6. *overige leningen.*

D. Vlottende activa

I. Voorraden

1. *Grondstoffen en hulpstoffen;*
2. *werk in uitvoering;*
3. *gereed product en handelsvoorraden;*
4. *vooruitbetalingen.*

II. Vorderingen

(Bij elk der volgende posten wordt het bedrag van de vorderingen met een resterende looptijd van meer dan een jaar afzonderlijk vermeld.)

- 1. *Handelsdebiteuren;***
- 2. *vorderingen op verbonden ondernemingen;***
- 3. *vorderingen op ondernemingen waarmede een deelnemingsverhouding bestaat;***
- 4. *overige vorderingen;***
- 5. *geplaatst kapitaal dat is opgevraagd en niet gestort (tenzij het opgevraagde kapitaal overeenkomstig het nationale recht onder post A wordt opgenomen);***
- 6. *overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post E worden opgenomen).***

III. Effecten

- 1. Aandelen in verbonden ondernemingen;*
- 2. eigen aandelen (met vermelding van hun nominale waarde of, bij gebreke hiervan, hun fractiewaarde), voor zover de nationale wetgeving toestaat dat zij op de balans worden opgenomen;*
- 3. overige effecten.*

IV. Kasmiddelen en bank- en girosaldi

E. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post D II 6 worden opgenomen).

F. Schulden: bedrag van de schulden met een resterende looptijd van ten hoogste een jaar

- 1. Obligatieleningen met afzonderlijke vermelding van converteerbare leningen;*
- 2. schulden aan kredietinstellingen;*
- 3. ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voor zover zij niet afzonderlijk op de voorraden in mindering worden gebracht.*

4. *schulden aan leveranciers en handelskredieten;*
5. *te betalen wissels;*
6. *schulden aan verbonden ondernemingen;*
7. *schulden aan ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;*
8. *overige schulden, waaronder belastingschulden en schulden bij instellingen voor sociale zekerheid;*
9. *overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post K worden opgenomen).*

G. Vlottende activa

(met inbegrip van de overlopende posten indien deze zijn vermeld onder post E) na aftrek van de schulden met een resterende looptijd van ten hoogste een jaar (met inbegrip van de overlopende posten indien deze zijn vermeld onder post K).

H. Totaalbedrag van de activa na aftrek van de schulden met een resterende looptijd van ten hoogste een jaar

I. Schulden: schulden met een resterende looptijd van meer dan een jaar

- 1. Obligatieleningen met afzonderlijke vermelding van converteerbare leningen;*
- 2. schulden aan kredietinstellingen;*
- 3. ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen voor zover zij niet afzonderlijk op de voorraden in mindering worden gebracht;*
- 4. schulden aan leveranciers en handelskredieten;*
- 5. te betalen wissels;*
- 6. schulden aan verbonden ondernemingen;*
- 7. schulden aan ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat;*
- 8. overige schulden, waaronder belastingschulden en schulden bij instellingen voor sociale zekerheid;*
- 9. overlopende posten (tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder post K worden opgenomen).*

J. Voorzieningen

1. *Voorzieningen voor pensioenverplichtingen en soortgelijke verplichtingen;*
2. *voorzieningen voor belastingverplichtingen;*
3. *overige voorzieningen.*

K. Overlopende posten

(tenzij overlopende posten overeenkomstig het nationale recht onder de posten F 9 en/of I 9 worden opgenomen.)

L. Eigen vermogen

I. Geplaatst kapitaal

(tenzij overeenkomstig het nationale recht het opgevraagde kapitaal onder deze post wordt opgenomen, in welk geval de bedragen van het geplaatste kapitaal en van het gestorte kapitaal afzonderlijk worden vermeld.)

II. Agio

III. Herwaarderingsreserve

IV. Reserves

- 1. Wettelijke reserve, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft;*
- 2. reserve voor eigen aandelen, voor zover het nationale recht de vorming van deze reserve voorschrijft, onverminderd het bepaalde in artikel 22, lid 1, onder b), van Richtlijn 77/91/EEG;*
- 3. statutaire reserves;*
- 4. overige reserves*

V. Overgedragen resultaten

VI. Resultaat van het boekjaar

Artikel 10

Alternatieve presentatie van de balans

De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen of bepaalde categorieën ondernemingen bij de presentatie van de balans op basis van een onderscheid tussen vlottende en vaste posten een andere indeling dan de in de artikelen 9 *en* 9a voorgeschreven indeling gebruiken, op voorwaarde dat de verstrekte informatie ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen anders op grond van de artikelen 9 *en* 9a zou zijn vereist.

Artikel 11

Bijzondere voorschriften betreffende bepaalde balansposten

1. Valt een actief of een passief onder verscheidene posten van de balansindeling, dan wordt bij de post waaronder het wordt opgenomen of in de toelichting bij de financiële overzichten het verband met de andere posten vermeld.
2. Eigen aandelen en aandelen in verbonden ondernemingen worden uitsluitend onder de daartoe voorgeschreven posten opgenomen.
3. Vermogensbestanddelen worden op grond van hun bestemming ingedeeld bij de vaste of bij de vlottende activa.

4. Rechten op onroerende goederen en soortgelijke rechten, als omschreven in het nationale recht, worden onder "Terreinen en gebouwen" opgenomen.
  5. Bij vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden de aanschaffings- of vervaardigingskosten, **of het geherwaardeerde bedrag, indien artikel 6, lid 1, van toepassing is**, verminderd met de waardecorrecties die worden berekend met het oog op de stelselmatige afschrijving van deze activa gedurende de gebruiksduur.
- 5a.** Voor **waardecorrecties op vaste activa** gelden de volgende voorschriften:
- a) **de lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven** dat op financiële vaste activa waardecorrecties worden toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten;
  - b) op vaste activa worden, ook als hun gebruiksduur niet beperkt is, waardecorrecties toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten, wanneer wordt verwacht dat de waardevermindering duurzaam zal zijn;

- c) de in de punten a) en b) bedoelde waardecorrecties worden op de winst-en-verliesrekening geboekt en afzonderlijk in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld, indien ze niet reeds afzonderlijk in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen;
  - d) de **waardering** tegen de lagere waarde als bedoeld in de punten a) en b) mag niet worden voortgezet wanneer de redenen voor de waardecorrecties niet langer bestaan, **met dien verstande dat deze** bepaling niet geldt voor waardecorrecties ten opzichte van goodwill.
6. Op vlottende activa worden waardecorrecties toegepast teneinde ze in aanmerking te nemen tegen de lagere marktwaarde of, in bijzondere omstandigheden, tegen een andere lagere waarde die zij op de balansdatum bezitten.

De waardering tegen de lagere waarde als bedoeld in de eerste alinea mag niet worden voortgezet wanneer de redenen voor de waardecorrecties niet langer bestaan.

7. ***De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat de rente*** op vreemd vermogen dat voor de financiering van de productie van vaste of vlottende activa wordt gebruikt, in de vervaardigingskosten wordt opgenomen voor zover die rente op de productieperiode betrekking heeft. Van de toepassing van deze bepaling wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt.
8. De lidstaten kunnen toestaan dat de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten van voorraden van goederen van dezelfde soort, alsmede van alle vervangbare bestanddelen met inbegrip van effecten, worden berekend op basis van gewogen gemiddelde prijzen of volgens de methode "first in, first out" (FIFO), ***de methode "last in, first out" (LIFO), dan wel een methode die overeenkomt met de algemeen aanvaarde beste praktijk.***
- 8a. ***Indien het op een schuld af te lossen bedrag hoger is dan het ontvangen bedrag, kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat het verschil wordt geactiveerd. Het moet afzonderlijk in de balans of in de toelichting bij de financiële overzichten worden vermeld. Van dit verschil moet jaarlijks een redelijk gedeelte worden afgeschreven en het moet uiterlijk ten tijde van de aflossing van de schuld volledig afgeschreven zijn.***

-1. Immateriële vaste activa worden over hun gebruiksduur afgeschreven.

In uitzonderlijke gevallen, indien de gebruiksduur van goodwill en kosten van ontwikkeling niet met zekerheid kan worden geraamd, worden die vaste activa over een door de lidstaten te bepalen maximumperiode afgeschreven. Die maximumperiode bedraagt ten minste vijf jaar en ten hoogste tien jaar. De periode waarover goodwill wordt afgeschreven, wordt in de toelichting bij de financiële overzichten verklaard.

1. Indien het nationale recht toestaat dat de kosten van ontwikkeling onder de activa worden opgenomen en die kosten niet volledig zijn afgeschreven, schrijven de lidstaten voor dat er geen winst wordt uitgekeerd, tenzij het bedrag van de daarvoor beschikbare reserves en de overgedragen winst ten minste gelijk is aan het bedrag van de niet-afgeschreven kosten.

2. *Indien het nationale recht toestaat dat de kosten van oprichting en uitbreiding onder de activa worden opgenomen, worden die kosten binnen vijf jaar afgeschreven. In dat geval schrijven de lidstaten voor dat het bepaalde in artikel 11, lid 9, eerste alinea, op de kosten van oprichting en uitbreiding van toepassing is.*
3. In uitzonderlijke gevallen kunnen de lidstaten een afwijking van de bepalingen van de vorige *alinea's* toestaan. Deze afwijkingen worden in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld en naar behoren gemotiveerd.

I

11. De voorzieningen vormen een dekking voor naar hun aard duidelijk omschreven verplichtingen die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, doch waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan.

De lidstaten kunnen ook toestaan dat er voorzieningen worden aangelegd die beogen een dekking te vormen voor naar hun aard duidelijk omschreven kosten die op de *balansdatum* als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, doch waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan.

Op de balansdatum vertegenwoordigt een voorziening de beste schatting van de kosten die als waarschijnlijk worden beschouwd of, in geval van een verplichting, het bedrag dat vereist is om *die verplichting* op de balansdatum *af te wikkelen*. *Voorzieningen worden niet gebruikt voor waardecorrecties op activa.*

Artikel 12

Indeling van de winst-en-verliesrekening

1. Voor de opstelling van de winst-en-verliesrekening schrijven de lidstaten een of beide in de artikelen 13 en 14 opgenomen schema's voor. Indien een lidstaat beide schema's voorschrijft, kan hij de ondernemingen de keuze laten.
2. In afwijking van artikel 4, lid 1, kunnen de lidstaten toestaan of voorschrijven dat alle ondernemingen of bepaalde categorieën van ondernemingen een overzicht van hun resultaten opstellen in plaats van een overeenkomstig de artikelen 13 en 14 opgestelde winst-en-verliesrekening, op voorwaarde dat de verstrekte informatie ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen anders op grond van de artikelen 13 en 14 vereist zou zijn.

Artikel 13

Indeling van de winst-en-verliesrekening ■ – naar aard van de kosten

1. Netto-omzet.
2. Wijziging in voorraden gereed product en goederen in bewerking.
3. Geactiveerde productie ten behoeve van het eigen bedrijf.
4. Overige bedrijfsopbrengsten.

5.
  - a) Grondstoffen en hulpstoffen;
  - b) overige externe kosten.
6. Personeelskosten
  - a) Lonen en salarissen;
  - b) sociale lasten, met afzonderlijke vermelding van pensioenlasten.
7.
  - a) Waardecorrecties op kosten *van oprichting en uitbreiding en* op materiële en immateriële vaste activa;
  - b) waardecorrecties op vlottende activa, voor zover deze de in de onderneming gebruikelijke waardecorrecties te boven gaan.
8. Overige bedrijfskosten.
9. Opbrengsten uit deelnemingen, met afzonderlijke vermelding van de opbrengsten uit verbonden ondernemingen.
10. Opbrengsten uit andere effecten en vorderingen die tot de vaste activa behoren, met afzonderlijke vermelding van de opbrengsten uit verbonden ondernemingen.

11. Overige rentebaten en soortgelijke opbrengsten, met afzonderlijke vermelding van die uit verbonden ondernemingen.
12. Waardecorrecties op financiële vaste activa en op effecten die tot de vlottende activa behoren.
13. Rentelasten en soortgelijke kosten, met afzonderlijke vermelding van aan verbonden ondernemingen verschuldigde bedragen.
14. Belastingen op het resultaat.
15. Resultaat na aftrek van belastingen.
16. Overige belastingen, niet opgenomen onder posten 1 tot en met 15.
17. Resultaat van het boekjaar.

Artikel 14

Indeling van de winst-en-verliesrekening ■ – naar functie van de kosten

1. Netto-omzet.
2. Kostprijs van de omzet (met inbegrip van waardecorrecties).
3. Bruto-omzetresultaat.
4. Verkoopkosten (met inbegrip van waardecorrecties).
5. Algemene beheerskosten (met inbegrip van waardecorrecties).
6. Overige bedrijfsopbrengsten.
7. Opbrengsten uit deelnemingen, met afzonderlijke vermelding van de opbrengsten uit verbonden ondernemingen.

8. Opbrengsten uit andere effecten en vorderingen die tot de vaste activa behoren, met afzonderlijke vermelding van de opbrengsten uit verbonden ondernemingen.
9. Overige rentebaten en soortgelijke opbrengsten, met afzonderlijke vermelding van de opbrengsten uit verbonden ondernemingen.
10. Waardecorrecties op financiële vaste activa en op effecten die tot de vlottende activa behoren.
11. Rentelasten en soortgelijke kosten, met afzonderlijke vermelding van aan verbonden ondernemingen verschuldigde bedragen.
12. Belastingen op het resultaat.
13. Resultaat na aftrek van belastingen.
14. Overige belastingen, niet opgenomen onder posten 1 tot en met 13.
15. ***Resultaat van het boekjaar.*** Resultaat van het boekjaar.

Artikel 16

Vereenvoudigingen voor kleine en middelgrote ondernemingen

1. De lidstaten **kunnen** kleine ondernemingen toestaan een verkorte balans op te stellen waarin slechts de met letters en Romeinse cijfers aangeduide posten uit **de artikelen 9 en 9a** zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding van:
  - a) de **in artikel 9** bij post C II onder "Activa" en bij post C onder "Eigen vermogen en passiva" tussen haakjes verlangde informatie, maar **geaggregeerd** voor elke post; **of**
  - b) **de in artikel 9a in post D II tussen haakjes verlangde informatie.**

2. De lidstaten **kunnen** toestaan dat kleine en middelgrote ondernemingen een verkorte winst-en-verliesrekening opstellen binnen de volgende grenzen:
  - a) in artikel 13 kunnen de posten 1 tot en met 5 in een post "Bruto-omzetresultaat" worden samengevoegd;
  - b) in artikel 14 kunnen de posten 1, 2, 3 en 6 in een post "Bruto-omzetresultaat" worden samengevoegd.

HOOFDSTUK 4 TOELICHTINGEN BIJ DE FINANCIËLE STATEN

Artikel 16a

Algemene bepalingen betreffende de toelichtingen bij de financiële staten

Indien de toelichtingen bij de balans en bij de winst-en-verliesrekening overeenkomstig dit hoofdstuk worden gepresenteerd, wordt daarin de volgorde van presentatie aangehouden waarin de posten in de balans en in de winst-en-verliesrekening worden gepresenteerd.

Artikel 17

Inhoud van de toelichting bij de financiële overzichten voor alle ondernemingen

1. Naast de informatie die op grond van de andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, vermelden alle ondernemingen in de toelichting bij de financiële overzichten informatie met betrekking tot het volgende:
  - a) de toegepaste grondslagen voor financiële verslaglegging **■** ;
  - b) indien de vaste activa tegen geherwaardeerde bedragen worden gewaardeerd, een overzicht van
    - i)* de verschuivingen in de herwaarderingsreserve gedurende het boekjaar en een uiteenzetting van de fiscale behandeling van de onder deze reserve vermelde posten; **en**
    - ii)* de boekwaarde in de balans die zou zijn opgenomen indien de vaste activa niet waren geherwaardeerd;

- c) **indien financiële instrumenten of activa, andere dan** financiële instrumenten, tegen de reële waarde worden gewaardeerd:
- i) de significante hypothesen die aan de waarderingsmodellen en -technieken ten grondslag liggen, indien de reële waarde overeenkomstig artikel 7, lid 7, **punt b)**, is bepaald;
  - ii) **voor elke** categorie financiële **instrumenten en voor elke categorie activa, andere dan financiële** instrumenten, de reële waarde en de veranderingen in de waarde die rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen evenals de veranderingen die in de **reëlewaarderreserve** zijn opgenomen;
  - iii) voor elke categorie afgeleide financiële **instrumenten**, vermelding van de omvang en de aard van de instrumenten, met opgave van alle significante voorwaarden die op het bedrag, het tijdstip en de zekerheid van toekomstige kasstromen van invloed kunnen zijn; **en**
  - iv) een overzicht van de verschuivingen gedurende het boekjaar in de **reëlewaarderreserve**;
- d) het totaalbedrag van de financiële verplichtingen, garanties of onvoorziene gebeurtenissen die niet in de balans zijn opgenomen, met opgave van de aard en vorm van alle zakelijke zekerheden die zijn gesteld; verplichtingen inzake pensioenen en verplichtingen jegens verbonden of geassocieerde ondernemingen worden afzonderlijk vermeld;

- da) het bedrag van de aan de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend of het bestuursorgaan verleende voorschotten en kredieten, met vermelding van de interestvoet, de belangrijkste voorwaarden en de eventuele afgeloste of afgeschreven bedragen of bedragen waarvan werd afgezien, alsmede de ten behoeve van de betrokken personen aangegane garantieverplichtingen van welke aard ook, met opgave van een totaalbedrag voor elke genoemde groep;*
- db) het bedrag en de aard van de afzonderlijke inkomsten- of uitgavenposten van uitzonderlijke omvang of frequentie;*

█

- g) het bedrag van de schulden van de onderneming met een resterende looptijd van meer dan vijf jaar, alsmede het bedrag van alle schulden van de onderneming waarvoor de onderneming zakelijke zekerheid heeft gesteld, met opgave van de aard en vorm van deze zekerheid; **en***

█

- ha) het gemiddelde personeelsbestand gedurende het boekjaar.*

1a. *De lidstaten kunnen mutatis mutandis voorschrijven dat kleine ondernemingen de in artikel 18, lid 1, punten a), n), r), s) en t), verlangde informatie vermelden.*

Voor de toepassing van de vorige alinea is de in artikel 18, lid 1, punt r) voorgeschreven informatie beperkt tot de aard en het zakelijke doel van de regelingen.

Voor de toepassing van de eerste alinea is de in artikel 18, lid 1, punt t) voorgeschreven informatie beperkt tot de transacties die zijn aangegaan met de in de vierde alinea van dat punt opgenomen partijen.

2. De lidstaten verlangen van kleine ondernemingen geen andere informatie dan hetgeen in dit artikel wordt voorgeschreven *of toegestaan*.

■

Artikel 18

Bijkomende vermeldingen voor middelgrote en grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang

1. Naast de informatie die in artikel 17 of krachtens enige andere bepaling van deze richtlijn wordt verlangd, **vermelden** middelgrote en grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang in de toelichting bij de financiële overzichten informatie over het volgende:
  - a) voor de verschillende posten onder vaste activa:
    - i) de aanschaffings- of vervaardigingskosten of, bij gebruik van een alternatieve waarderingsgrondslag, de reële waarde of het geherwaardeerde bedrag aan het begin en aan het einde van het boekjaar;
    - ii) in de loop van het boekjaar verrichte mutaties en overboekingen;
    - iii) de gecumuleerde waardecorrecties aan het begin en aan het einde van het boekjaar;
    - iv) in de loop van het boekjaar geboekte waardecorrecties;
    - v) verschuivingen in gecumuleerde waardecorrecties met betrekking tot mutaties en overboekingen in de loop van het boekjaar; **en**
    - vi) indien de rente overeenkomstig artikel 11, lid 7, wordt geactiveerd, het in de loop van het jaar geactiveerde bedrag;

- b) indien op vaste of vlottende activa louter voor belastingdoeleinden waardecorrecties worden toegepast, wordt het bedrag van de correcties vermeld en naar behoren gemotiveerd;
- c) indien financiële instrumenten tegen de aanschaffings- of productiekosten worden gewaardeerd:
  - i) voor iedere categorie afgeleide financiële instrumenten:
    - de reële waarde van de instrumenten, indien een dergelijke waarde kan worden bepaald volgens een van de in artikel 7, lid 7, punt a), voorgeschreven methoden; *en*
    - informatie over de omvang en de aard van de instrumenten;
  - ii) voor financiële vaste activa die in aanmerking worden genomen tegen een hoger bedrag dan hun reële waarde:
    - de boekwaarde en de reële waarde van de afzonderlijke activa, dan wel van passende groepen van deze afzonderlijke activa; *en*
    - de redenen waarom de boekwaarde niet is verminderd, met opgave van de aard van de aanwijzingen die ten grondslag liggen aan de veronderstelling dat de boekwaarde zal kunnen worden gerealiseerd;

- d) het bedrag van de bezoldigingen die voor het boekjaar aan de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan uit hoofde van hun werkzaamheden zijn toegekend, alsmede de pensioenen die zijn ingegaan en pensioenverplichtingen die zijn aangegaan met betrekking tot leden van die organen, onder opgave van het totaalbedrag per categorie *orgaan*.

De lidstaten kunnen ondernemingen ontheffen van de verplichting die informatie te *vermelden* indien de *financiële* positie van een specifiek lid van een van die organen uit de *vermelde informatie zou kunnen* worden afgeleid;

■

- f) het gemiddelde *personeelsbestand* gedurende het boekjaar, gesplitst naar categorieën, en, indien die kosten niet afzonderlijk in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen, de personeelskosten van het boekjaar, onderverdeeld in lonen en salarissen, socialezekerheidskosten en pensioenkosten;
- g) *indien in de balans een voorziening voor uitgestelde belastingen is opgenomen*, de uitgestelde belastingenverplichtingen en -vorderingen aan het einde van het boekjaar en de verschuivingen *in die verplichtingen* in de loop van het boekjaar;

- h) naam en zetel van elk van de ondernemingen waarin de onderneming, hetzij zelf hetzij via een persoon die in eigen naam, maar voor rekening van de onderneming handelt, een deelneming heeft, met opgave van het aandeel in het kapitaal, alsmede het bedrag van het eigen vermogen en van het resultaat over het meest recente boekjaar van de betrokken onderneming waarvoor financiële overzichten zijn vastgesteld; de vermelding van het eigen vermogen en van het resultaat mag achterwege blijven indien de betrokken onderneming haar balans niet openbaar maakt en de balans niet door de onderneming wordt gecontroleerd.

De lidstaten kunnen toestaan dat de in bovenstaande eerste alinea verlangde informatie wordt verstrekt in de vorm van een overzicht dat overeenkomstig artikel 3, leden 1 en 3, van Richtlijn 2009/101/EG wordt neergelegd; de opname van dergelijk overzicht wordt in de toelichting bij de financiële overzichten vermeld. De lidstaten kunnen ook toestaan dat er informatie achterwege wordt gelaten indien de informatie van dien aard is dat het vermelden ervan ernstig nadeel kan berokkenen aan een van de ondernemingen waarop de informatie betrekking heeft. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt;

- i) het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van de tijdens het boekjaar binnen de grenzen van het maatschappelijk kapitaal geplaatste aandelen, onverminderd het bepaalde betreffende het bedrag van dat kapitaal in artikel 2, lid 1, **punt e)**, van Richtlijn 2009/101/EG en in **artikel 2, punt c)**, van Richtlijn 77/91/EEG;
- j) indien er verschillende soorten aandelen bestaan: het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van elke soort;
- k) de mededeling of er winstbewijzen, converteerbare obligaties, warrants, opties of soortgelijke effecten of rechten bestaan, met opgave van het aantal en de eraan verbonden rechten;
- l) naam, zetel en rechtsvorm van de ondernemingen waarvan de onderneming de onbeperkt aansprakelijke vennoot is;
- m) naam en zetel van de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten opstelt van het grootste geheel van ondernemingen waarvan de onderneming als dochteronderneming deel uitmaakt;

- n) naam en zetel van de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten opstelt van het kleinste geheel van ondernemingen waarvan de onderneming als dochteronderneming deel uitmaakt en dat is opgenomen in het in punt m) bedoelde geheel van ondernemingen;
- o) de plaats waar de in de punten m) en n) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten verkrijgbaar zijn, tenzij die overzichten niet voor het publiek beschikbaar zijn;
- p) het voorstel tot bestemming van winst of verwerking van verlies *of, indien van toepassing*, de bestemming van winst of de verwerking van verlies;

- r) *de aard en het zakelijke doel van de regelingen van de onderneming die niet in de balans zijn opgenomen, en de financiële gevolgen van deze regelingen voor de onderneming, mits de risico's of voordelen die uit dergelijke regelingen voortvloeien van enige betekenis zijn en voor zover de openbaarmaking van dergelijke risico's of voordelen noodzakelijk is voor de beoordeling van de financiële positie van de onderneming;*
- s) *de aard van belangrijke gebeurtenissen die zich na de balansdatum hebben voorgedaan en die niet in de winst-en-verliesrekening of balans worden weergegeven, alsook de financiële gevolgen van deze gebeurtenissen; en*

t) *transacties die door de onderneming met verbonden partijen zijn aangegaan, met inbegrip van het bedrag van dergelijke transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij, alsmede andere informatie over de transacties die nodig is voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van de onderneming. Informatie over individuele transacties kan overeenkomstig de aard daarvan worden samengevoegd, behalve wanneer gescheiden informatie nodig is voor het verkrijgen van inzicht in de gevolgen van transacties met verbonden partijen voor de financiële positie van de onderneming.*

De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat alleen transacties met verbonden partijen die niet onder normale marktvoorwaarden zijn verricht, worden vermeld.

De lidstaten kunnen toestaan dat transacties die zijn aangegaan tussen twee of meer leden van een groep niet worden vermeld, mits dochterondernemingen die partij zijn bij de transactie geheel in eigendom zijn van een dergelijk lid.

De lidstaten kunnen toestaan dat een middelgrote onderneming slechts de transacties met verbonden partijen vermeldt die zijn aangegaan met:

- i) personen die een deelneming in de onderneming in eigendom hebben;*
- ii) ondernemingen waarin de onderneming zelf een deelneming heeft; en*
- iii) leden van het leidinggevend, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van de onderneming.*

2. De lidstaten zijn niet verplicht om *lid 1*, punt h), toe te passen op een onderneming die *naar hun nationale recht een moederonderneming is* in de volgende gevallen:

- a) indien de onderneming *waarin die moederonderneming voor de toepassing van lid 1, punt h) een deelneming heeft*, is opgenomen in de door deze moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten of in de geconsolideerde financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen als bedoeld in artikel 24, lid 5;
- b) indien deze moederonderneming *voor die deelneming* de in artikel 8, lid 6, bedoelde behandeling heeft gevolgd in haar jaarlijkse financiële overzichten of in de geconsolideerde financiële overzichten die deze moederonderneming overeenkomstig artikel 27, leden 1 tot en met 8, heeft opgesteld.

Artikel 19

Bijkomende vermeldingen voor grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang

1. Naast de informatie die in de artikelen 17 en 18 en alle andere bepalingen van deze richtlijn wordt vereist, vermelden grote ondernemingen en organisaties van openbaar belang in de toelichting bij de financiële overzichten informatie over het volgende:
  - a) de netto-omzet gesplitst naar categorieën bedrijfsactiviteiten en naar geografische markten, voor zover deze categorieën en markten vanuit het oogpunt van de organisatie van de verkoop van goederen en de verlening van diensten onderling aanzienlijke verschillen te zien geven; *en*
  - b) de tijdens het boekjaar door *elke* wettelijke auditor of elk auditkantoor aangerekende totale honoraria voor de wettelijke controle van de jaarlijkse financiële overzichten, en de door elke wettelijke auditor of elk auditkantoor aangerekende totale honoraria voor andere assuranceopdrachten, voor belastingadviesdiensten en voor andere niet-controlediensten.
2. De lidstaten kunnen toestaan dat de informatie bedoeld in lid 1, *punt a)*, achterwege wordt gelaten indien het vermelden ervan ernstig nadeel aan de onderneming kan berokkenen. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de financiële overzichten melding gemaakt.

- 2a. *De lidstaten kunnen bepalen dat lid 1, punt b), niet van toepassing is op de jaarlijkse financiële overzichten van een onderneming indien die onderneming in de uit hoofde van artikel 23 op te stellen geconsolideerde financiële overzichten is opgenomen, mits die informatie in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten staat;*

HOOFDSTUK 5

BESTUURSVERSLAG

Artikel 20

Inhoud van het bestuursverslag

1. Het bestuursverslag geeft een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de onderneming, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt.

Het overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de onderneming die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van het bedrijf.

In de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, resultaten of positie van de onderneming omvat de analyse zowel financiële als, waar zulks passend wordt geacht, niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die betrekking hebben op het specifieke bedrijf, met inbegrip van informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden. In de analyse omvat het bestuursverslag, in voorkomend geval, verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarlijkse financiële overzichten.

2. Het bestuursverslag bevat ook informatie omtrent:

■

- b) de verwachte ontwikkeling van de onderneming;
- c) de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling;
- d) wat de verkrijging van eigen aandelen betreft, de gegevens voorgeschreven in artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG;
- e) het bestaan van bijkantoren van de onderneming; *en*

- f) wat betreft het gebruik door de onderneming van financiële instrumenten en voor zover zulks van betekenis is voor de beoordeling van haar activa, passiva, financiële positie en winst of verlies:
- i) de doelstellingen en het beleid van de onderneming inzake het beheer van financiële risico's, met inbegrip van haar beleid voor de afdekking van alle belangrijke soorten voorgenomen transacties waarvoor hedge accounting wordt toegepast; *en*
  - ii) het door de onderneming gelopen prijsrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en kasstroomrisico.
3. De lidstaten kunnen kleine ondernemingen vrijstellen van de verplichting om bestuursverslagen op te stellen, op voorwaarde dat ***zij verlangen dat*** de in artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG bedoelde informatie over het verkrijgen door een onderneming van eigen aandelen in de toelichting bij de financiële overzichten wordt vermeld.
4. De lidstaten kunnen ***kleine en*** middelgrote ondernemingen vrijstellen van de in lid 1, derde alinea, vervatte verplichting, voor zover die verplichting betrekking heeft op niet-financiële informatie.

Artikel 21

Verklaring inzake corporate governance

1. **Ondernemingen in de zin van artikel 2, lid 1, punt a)**, nemen een verklaring inzake corporate governance in hun bestuursverslag op. Deze verklaring vormt een specifiek deel van het bestuursverslag en bevat ten minste de volgende informatie:
  - a) een verwijzing naar ■ de volgende gegevens, **indien van toepassing**:
    - i) de corporate-governancecode waaraan de onderneming is onderworpen;
    - ii) de corporate-governancecode die de onderneming heeft besloten vrijwillig toe te passen;
    - iii) alle relevante informatie over de corporate-governancepraktijken die worden toegepast **bovenop** de nationale wettelijke vereisten.

Indien wordt verwezen naar een corporate-governancecode als bedoeld in de subpunten i) en ii), vermeldt de onderneming tevens waar de desbetreffende teksten voor het publiek beschikbaar zijn. Indien naar de in subpunt iii) bedoelde informatie wordt verwezen, maakt de onderneming **de details van** haar corporate-governancepraktijken beschikbaar voor het publiek;

- b) indien een onderneming, conform het nationale recht, afwijkt van de in punt a), sub i) of ii), bedoelde corporate-governancecode, een met redenen omklede toelichting over de delen van de corporate-governancecode waarvan zij afwijkt; indien de onderneming heeft besloten naar geen enkele bepaling van een in punt a), sub i) of ii), bedoelde corporate-governancecode te verwijzen, geeft zij aan om welke redenen zij daartoe heeft besloten;
- c) een beschrijving van de belangrijkste kenmerken van de interne controle- en risico-beheersystemen van de onderneming in verband met het proces van financiële verslaglegging;
- d) de informatie die verlangd wordt in artikel 10, lid 1, punten c), d), f), h) en i), van Richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad **van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod**¹⁵, voor zover de onderneming onder die richtlijn valt;
- e) tenzij het verstrekken van die informatie reeds volledig volgens het nationale recht is geregeld, **een beschrijving van** de werking van de aandeelhoudersvergadering en haar voornaamste bevoegdheden, en een beschrijving van de rechten van de aandeelhouders en hoe deze kunnen worden uitgeoefend; **en**
- f) de samenstelling en de werking van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan, alsmede van de comités van die organen.

---

¹⁵ PB L 142 van 30.4.2004, blz. 12.

2. De lidstaten kunnen toestaan dat de in lid 1 verlangde informatie wordt opgenomen in:

- a) een afzonderlijk verslag dat samen met het bestuursverslag *op de in artikel 30 beschreven wijze openbaar wordt gemaakt; of*
- b) een document dat op de website van de onderneming voor het publiek beschikbaar wordt gesteld, *naar welk document in het bestuursverslag wordt verwezen.*

Indien de *in lid 1, punt d)*, verlangde informatie *in het bestuursverslag* beschikbaar wordt gesteld, kan het in punt a) bedoelde afzonderlijk verslag *of het in punt b) bedoelde document kruisverwijzingen* naar het bestuursverslag *bevatten.*

2a. De wettelijke auditor of *het auditkantoor* geeft overeenkomstig artikel 34, lid 1, tweede *alinea*, een oordeel over *de krachtens lid 1, punten c) en d), van het onderhavige artikel opgestelde informatie en controleert of* de in *lid 1, punten a), b), e) en f), van het onderhavige artikel* bedoelde informatie is opgesteld.

3. ■ De lidstaten kunnen *in lid 1 bedoelde ondernemingen* die alleen effecten, andere dan aandelen, hebben uitgegeven die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 4, lid 1, punt 14), van Richtlijn 2004/39/EG, vrijstelling verlenen van de toepassing van *lid 1*, punten a), b), e) en f), *van het onderhavige artikel*, tenzij die *ondernemingen* aandelen hebben uitgegeven die worden verhandeld in een multilaterale handelsfaciliteit in de zin van artikel 4, lid 1, punt 15), van Richtlijn 2004/39/EG.

HOOFDSTUK 6

GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE OVERZICHTEN EN VERSLAGEN

Artikel 22

Toepassingsgebied

Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden een moederonderneming en al haar dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen indien *de moederonderneming een onderneming is waarop de bij deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen op grond van artikel 1, lid 1, van toepassing zijn.*

Artikel 23

Het voorschrift geconsolideerde financiële overzichten op te stellen

1. Een lidstaat schrijft voor dat een onder zijn nationale recht vallende onderneming geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag opstelt indien die onderneming (moederonderneming):
  - a) de meerderheid bezit van de stemrechten van de aandeelhouders van een *andere* onderneming (*dochteronderneming*);
  - b) het recht heeft de meerderheid van de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een *andere* onderneming (*een dochteronderneming*) te benoemen of te ontslaan, en tevens aandeelhouder van of deelnemer *in die onderneming* is;
  - c) het recht heeft een overheersende invloed uit te oefenen op een onderneming (*een dochteronderneming*) waarvan zij aandeelhouder of waarin zij deelnemer is, krachtens een met deze onderneming gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van *die* onderneming, indien het recht waaronder *die dochteronderneming* valt, toestaat dat zij aan de werking van dergelijke overeenkomsten of statutaire bepalingen *onderworpen is*.

■

De lidstaten behoeven niet voor te schrijven dat de moederonderneming aandeelhouder van of deelnemer in haar dochteronderneming moet zijn. Lidstaten waarvan het recht dergelijke overeenkomsten of statutaire bepalingen niet kent, behoeven deze bepaling niet toe te passen; of

■

- f) aandeelhouder van of deelnemer in *een onderneming* is en:
- i) enkel door uitoefening van haar stemrechten de meerderheid is benoemd van de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van *die* onderneming (*een dochteronderneming*) die gedurende het *voorafgaande* boekjaar en het boekjaar, tot aan de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening, in functie zijn, of
  - ii) op grond van een overeenkomst met andere aandeelhouders van of deelnemers in *die* onderneming (*een dochteronderneming*), als enige de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders van of deelnemers *in die onderneming* beheerst. *De lidstaten kunnen nadere eisen betreffende vorm en inhoud van die overeenkomst vaststellen.*

De lidstaten schrijven ten minste de sub ii) genoemde regeling voor. Zij kunnen de toepassing van het subpunt i) verbinden aan de voorwaarde dat de stemrechten ten minste 20% van het totaal vertegenwoordigen.

Subpunt i) is evenwel niet van toepassing indien een derde partij tegenover **die** onderneming de in de punten a), b) of c) bedoelde rechten heeft.

1a. Naast de in lid 1 genoemde gevallen kunnen de lidstaten voorschrijven dat een onder hun nationaal recht vallende onderneming geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag opstelt indien:

a) die onderneming (een moederonderneming) op een andere onderneming (de dochteronderneming) een overheersende invloed of zeggenschap kan uitoefenen of feitelijk uitoefent; of

b) die onderneming (een moederonderneming) en een andere onderneming (de dochteronderneming) onder centrale leiding van de moederonderneming staan.

2. Voor de toepassing van **lid 1**, punten a), b) en **f)**, worden de stemrechten en de rechten inzake benoeming en ontslag van enige andere dochteronderneming en van enige persoon die in eigen naam maar voor rekening van de moederonderneming of van een andere dochteronderneming handelt, bij de rechten van de moederonderneming geteld.

3. Voor de toepassing van *lid 1, punten a), b) en f)*, worden op de in lid 2 genoemde rechten in mindering gebracht de rechten:
- a) verbonden aan de aandelen die worden gehouden voor rekening van personen die noch de moederonderneming noch een dochteronderneming *van die moeder-onderneming* zijn, of
  - b) verbonden aan de aandelen die
    - i)* tot zekerheid worden gehouden, mits deze rechten in overeenstemming met de ontvangen instructies worden uitgeoefend, of
    - ii)* worden gehouden in verband met gewone transacties in het kader van leningverstrekken activiteiten, op voorwaarde dat de stemrechten worden uitgeoefend in het belang van de persoon die de zekerheid stelt.
4. Voor de toepassing van lid *1, punten a) en f)*, worden op het totaal van de stemrechten van de aandeelhouders van of de deelnemers in de dochteronderneming in mindering gebracht de stemrechten verbonden aan de aandelen die worden gehouden door deze onderneming zelf, door een dochteronderneming van deze onderneming of door een persoon die in eigen naam, maar voor rekening van deze ondernemingen handelt.
5. Onverminderd artikel 24, lid 10, worden de moederonderneming en al haar dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen, ongeacht de plaats van de zetel van die dochterondernemingen.

- I**
7. Onverminderd dit artikel en de artikelen 22 en 24 kunnen de lidstaten voorschrijven dat een onder hun recht vallende onderneming geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag opstelt, indien:
- a) die onderneming en een of meer andere ondernemingen waarmee niet een in lid 1 **of in lid 1a** beschreven betrekking bestaat, onder centrale leiding staan **krachtens**:
    - i) een met die onderneming gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van die onderneming, of
    - ii) een bepaling in de statuten van die **andere** ondernemingen; of
  - b) het leidinggevend, het toezichhoudend of het bestuursorgaan van die onderneming en van een of meer andere ondernemingen waarmee niet een in lid 1 **of in lid 1a** beschreven betrekking bestaat, gedurende het boekjaar en tot de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten in **meerderheid** uit dezelfde personen bestaan.
8. Indien een **lidstaat van de in lid 7 bedoelde mogelijkheid gebruik maakt**, worden de in dat lid beschreven ondernemingen en al hun dochterondernemingen in de consolidatie opgenomen indien een of meer van die ondernemingen een van de in bijlage I of bijlage II genoemde rechtsvormen heeft.

9. **Lid 5** van dit artikel, artikel 24, leden 1, 2, 10 en **11 (nieuw)**, en de artikelen 25 tot en met 29 zijn van toepassing op de geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag **bedoeld in lid 7 van het onderhavige artikel, behoudens de volgende wijzigingen:**

- a) de bepalingen over de moederonderneming worden geacht betrekking te hebben op alle in **lid 7 van dit artikel** bedoelde ondernemingen; **en**
- b) onverminderd artikel 25, lid 3, worden onder de posten "kapitaal", "agio", "herwaarderingsreserve", "reserves", "overgedragen resultaten" en "resultaat van het boekjaar" in de geconsolideerde financiële overzichten de samengevoegde bedragen opgenomen die zijn toe te rekenen aan elk van de in lid 7 van dit **artikel** bedoelde ondernemingen.

Artikel 24

Vrijstellingen van consolidatie

1. Kleine groepen worden **vrijgesteld** van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, behalve wanneer enige verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is.
2. De lidstaten kunnen middelgrote groepen **vrijstellen** van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, behalve wanneer enige verbonden onderneming een organisatie van openbaar belang is.

4. Niettegenstaande de leden *1* en *2* verleent een lidstaat ***in de volgende gevallen*** vrijstelling van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, aan enige onder het nationale recht van die lidstaat vallende moederonderneming (***de vrijgestelde onderneming***) die ook een dochteronderneming is, ***met inbegrip van een organisatie van openbaar belang, tenzij deze organisatie van openbaar belang onder artikel 2, punt 1, onderdeel a), valt***, indien haar eigen moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt en:
- a) de moeder***onderneming van de vrijgestelde*** onderneming alle aandelen van de vrijgestelde onderneming in bezit heeft. De aandelen van ***de vrijgestelde*** onderneming die uit hoofde van ***een wettelijke of*** statutaire ***verplichting*** door leden van haar leidinggevend, toezichthoudend of bestuursorgaan worden gehouden, worden niet in aanmerking genomen; ***of***
  - b) de moeder***onderneming van de vrijgestelde*** onderneming heeft ten minste 90 % van de aandelen van de vrijgestelde onderneming in bezit en de overige aandeelhouders van of deelnemers in ***de vrijgestelde*** onderneming hebben het gebruik van de vrijstelling goedgekeurd.
5. Voor de in lid 4 bedoelde ***vrijstellingen*** worden alle volgende voorwaarden ***in acht genomen***:
- a) de vrijgestelde onderneming en, onverminderd lid 10, al haar dochterondernemingen worden geconsolideerd in de financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen waarvan de moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt;

- b) de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag van het grotere geheel van ondernemingen worden door de moederonderneming van dat geheel van ondernemingen opgesteld **conform** het recht van de lidstaat waaronder die moederonderneming valt ■ , conform deze richtlijn **of conform de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd**;
- c) **met betrekking tot de vrijgestelde onderneming worden de volgende stukken, op de wijze als voorgeschreven bij het recht van de lidstaat waaronder de vrijgestelde onderneming valt, overeenkomstig artikel 30 openbaar gemaakt:**
- i) de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en het in punt b) bedoelde geconsolideerde bestuursverslag, ■
  - ii) **de controleverklaring, en**
  - iii) in voorkomend geval, het in lid 7 bedoelde aan de geconsolideerde overzichten gehechte document.
- Die** lidstaat kan voorschrijven dat de in de **subpunten i), ii) en iii), bedoelde** stukken in de officiële taal van die lidstaat openbaar worden gemaakt en dat de vertaling ervan wordt gewaarmerkt;
- d) in de toelichting bij de jaarlijkse financiële overzichten van de vrijgestelde onderneming wordt het volgende vermeld:

- i) de naam en de zetel van de moederonderneming die de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten opstelt; *en*
  - ii) de vrijstelling van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen.
6. Onverminderd de leden **1**, **2** en **4** kan een lidstaat in niet onder lid 4 vallende gevallen vrijstelling verlenen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen, aan enige onder het nationale recht van die lidstaat vallende moederonderneming die ook een dochteronderneming is, ***met inbegrip van een organisatie van openbaar belang, tenzij deze organisatie van openbaar belang onder artikel 2, punt 1, onderdeel a), valt***, waarvan de moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt, mits alle voorwaarden van lid 5 vervuld zijn en ***mits bovendien:***
- a) de aandeelhouders van of deelnemers in de vrijgestelde onderneming die een minimumpercentage van het geplaatste kapitaal van die onderneming vertegenwoordigen, niet uiterlijk zes maanden voor het eind van het boekjaar om de opstelling van geconsolideerde financiële overzichten hebben verzocht;
  - b) ***het in punt a) bedoelde minimumpercentage de volgende grensbedragen niet overschrijdt:***
    - i) ***10% van het geplaatste kapitaal in het geval van*** naamloze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandelen; *en*

ii) door overheid of rechter voor eigen kennisneming.

9. Niettegenstaande de leden **1, 2, 4 en 6 kan** een lidstaat **die voorziet in vrijstellingen krachtens de leden 4 en 6, ook** vrijstelling verlenen van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen aan enige onder het nationale recht van die lidstaat vallende moederonderneming die ook een dochteronderneming is van een niet onder het recht van een lidstaat vallende moederonderneming, **met inbegrip van een organisatie van openbaar belang, tenzij deze organisatie van openbaar belang onder artikel 2, punt 1, onderdeel a), valt**, indien aan alle volgende voorwaarden wordt **voldaan**:
- a) de vrijgestelde onderneming en, onverminderd lid 10, al haar dochterondernemingen worden geconsolideerd in de financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen;
- b) de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en, in voorkomend geval, het geconsolideerde bestuursverslag worden opgesteld:
- i) conform deze richtlijn; of
- ii) **conform de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd; of**

- iii)* op een wijze die gelijkwaardigheid oplevert met conform deze richtlijn opgestelde geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen; *of*
  - iv)* *op een wijze die gelijkwaardig is met de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1569/2007 zijn goedgekeurd;*
- c) de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten zijn gecontroleerd door een of meer *wettelijke auditors of auditkantoren* die bevoegd zijn tot controle van de financiële overzichten krachtens het nationale recht waaronder de onderneming valt die *die overzichten* heeft opgesteld.

Lid 5, punten c) en d), en de leden 6 tot en met 8 zijn van toepassing.

10. Een onderneming, *ook als deze een organisatie van openbaar belang is*, hoeft niet in de geconsolideerde financiële overzichten te worden opgenomen indien ten minste een van de volgende voorwaarden *vervuld* is:

- a) *het gaat om zeer uitzonderlijke gevallen waarin de gegevens die nodig zijn om de geconsolideerde financiële overzichten overeenkomstig deze richtlijn op te stellen, niet zonder onevenredige kosten of onverantwoorde vertraging kunnen worden verkregen;*
- b) *de aandelen in deze onderneming worden uitsluitend met het oog op latere vervreemding gehouden; of*

- c) ingrijpende en langdurige beperkingen bemoeilijken in wezenlijke mate:
  - i) de moederonderneming in de uitoefening van haar rechten ten aanzien van het vermogen of in de uitoefening van de **leiding** over deze onderneming; of
  - ii) de **uitoefening** van de centrale leiding over die onderneming, indien er met die onderneming een van de in artikel 23, lid 7, omschreven betrekkingen bestaat.

11. Onverminderd artikel 5, lid 1, onder b), artikel 22 en artikel 24, leden 1 en 2, wordt een moederonderneming, ook als deze een organisatie van openbaar belang is, vrijgesteld van de in artikel 23 opgelegde verplichting indien:

- a) zij alleen dochterondernemingen heeft die noch afzonderlijk noch collectief van materieel belang zijn; of**
- b) al haar dochterondernemingen overeenkomstig lid 10 buiten de consolidatie kunnen worden gelaten.**

Artikel 25

De opstelling van geconsolideerde financiële overzichten

1. De hoofdstukken 2 en 3 zijn van toepassing met betrekking tot geconsolideerde financiële overzichten, met inachtneming van de aanpassingen die noodzakelijk zijn wegens de eigen kenmerken van de geconsolideerde financiële overzichten in vergelijking met de jaarlijkse financiële overzichten.

2. De activa en passiva van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden volledig in de geconsolideerde balans opgenomen.
3. De boekwaarde van de aandelen in het kapitaal van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen wordt verrekend tegen het daarin belichaamde deel van het eigen vermogen van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, met dien verstande dat:
  - a) ***behoudens in het geval van aandelen in het kapitaal van de moederonderneming die worden gehouden door die moederonderneming of door een andere in de consolidatie opgenomen onderneming, die overeenkomstig hoofdstuk 3 als eigen aandelen moeten worden behandeld***, deze verrekening geschiedt op grond van de boekwaarden op de datum waarop ***die*** ondernemingen voor het eerst in de consolidatie zijn opgenomen. De uit de verrekening voortvloeiende verschillen worden, in de mate van het mogelijke, rechtstreeks toegerekend aan de posten van de geconsolideerde balans waarvan de waarde hoger of lager is dan hun boekwaarde;
  - b) de lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat de verrekening plaatsvindt op grond van de waarde van de aanwijsbare activa en passiva op de datum van verkrijging van de aandelen of, bij verkrijging op verschillende data, op de datum waarop de onderneming dochteronderneming is geworden;

- c) eventuele verschillen die overblijven na de toepassing van punt a) of die voortvloeien uit de toepassing van punt b) als goodwill in de geconsolideerde balans worden opgenomen;
  - d) de methoden om de **waarde van** de goodwill te berekenen en eventuele significante **waarde**veranderingen ten opzichte van het voorgaande boekjaar worden uiteengezet in de toelichting bij de financiële overzichten;
  - e) indien een lidstaat toestaat dat positieve en negatieve goodwill tegen elkaar worden verrekend, **omvat** de toelichting bij de financiële overzichten **ook een analyse van de goodwill**;
  - f) **negatieve** goodwill mag slechts naar de geconsolideerde winst-en-verliesrekening worden overgeboekt indien een dergelijke verwerking strookt met de in hoofdstuk 2 neergelegde beginselen.
4. Indien aandelen in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen worden gehouden door personen, andere dan **die** ondernemingen, **wordt het aan die aandelen toe te rekenen bedrag afzonderlijk**, als minderheidsbelangen, in de geconsolideerde balans vermeld.
5. De baten en lasten van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden volledig in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening opgenomen.

6. Het aan *de in lid 4 bedoelde* aandelen toe te rekenen bedrag van de winst of het verlies wordt *afzonderlijk*, als aan minderheidsbelangen toe te rekenen winst of verlies, in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening vermeld.
7. In de geconsolideerde financiële overzichten worden de activa en passiva, de financiële posities en de winsten of verliezen van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen opgevoerd alsof *deze één enkele onderneming vormen. Meer bepaald wordt het volgende uit de geconsolideerde financiële overzichten weggelaten:*
- a) de onderlinge vorderingen en schulden van de ondernemingen;*
  - b) de baten en lasten die verband houden met transacties tussen de ondernemingen;
en*
  - c) de winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties tussen de ondernemingen,
indien die in de boekwaarde van de activa begrepen zijn.*
8. De geconsolideerde financiële overzichten worden per dezelfde datum opgesteld als de jaarlijkse financiële overzichten van de moederonderneming.

De lidstaten kunnen evenwel *toestaan* of voorschrijven dat de geconsolideerde financiële overzichten per een andere datum worden opgesteld om rekening te houden met de balansdatum van de meeste of van de belangrijkste van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, *op voorwaarde dat:*

- a) daarvan onder opgaaf van redenen melding wordt gemaakt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten;*

- b)* er rekening wordt gehouden met of melding wordt gemaakt van belangrijke gebeurtenissen die zich met betrekking tot de activa en passiva, de financiële positie *of* de winst of het verlies van een in een consolidatie opgenomen onderneming hebben voorgedaan tussen de balansdatum van die onderneming en de datum van afsluiting van de geconsolideerde balans; *en*
- c)* indien de balansdatum van een in de consolidatie opgenomen onderneming meer dan drie maanden vroeger *of later* valt dan de afsluitingsdatum van de geconsolideerde balans, die onderneming in de consolidatie wordt opgenomen op grond van tussentijdse financiële overzichten, opgesteld per de afsluitingsdatum van de geconsolideerde balans.
9. Indien het bestand van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen in de loop van het boekjaar een aanmerkelijke wijziging heeft ondergaan, bevatten de geconsolideerde financiële overzichten inlichtingen die een zinvolle vergelijking van de achtereenvolgende geconsolideerde financiële overzichten mogelijk maken. Aan deze verplichting kan worden voldaan met de opstelling van een aangepaste vergelijkende balans en een aangepaste vergelijkende winst-en-verliesrekening.
10. De in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen activa en passiva worden op een uniforme grondslag overeenkomstig hoofdstuk 2 gewaardeerd.
11. Een onderneming die geconsolideerde financiële overzichten opstelt, hanteert daarbij dezelfde waarderingsgrondslagen als voor haar jaarlijkse financiële overzichten **worden gehanteerd**. De lidstaten kunnen echter toestaan of voorschrijven dat er bij de geconsolideerde financiële overzichten andere waarderingsgrondslagen overeenkomstig hoofdstuk 2 worden gebruikt. Wanneer van deze afwijking gebruik wordt gemaakt, wordt daarvan onder opgaaf van redenen melding gemaakt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten.

12. Indien de in de consolidatie opgenomen ondernemingen de in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen activa en passiva waarden met behulp van andere grondslagen dan die welke *met het oog op de* consolidatie worden gebruikt, worden die activa en passiva opnieuw gewaardeerd volgens de voor de consolidatie gebruikte grondslagen. Afwijkingen van dit *vereiste* zijn in uitzonderlijke gevallen toegestaan. Van dergelijke afwijkingen wordt onder opgaaf van redenen melding gemaakt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten.

13. Uitgestelde belastingen worden bij consolidatie opgenomen, voor zover mag worden aangenomen dat daaruit voor een van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen in de afzienbare toekomst inderdaad een verschuldigheid van de belasting zal voortvloeien.

14. Indien uitsluitend voor de toepassing van de belastingwetgeving waardecorrecties zijn uitgevoerd met betrekking tot in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen activa, worden deze activa pas in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen nadat deze correcties zijn geëlimineerd.

Artikel 25a

Bedrijfscombinaties binnen een groep

1. *De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat de boekwaarden van aandelen in het kapitaal van een in een consolidatie opgenomen onderneming slechts worden verrekend tegen het daarin belichaamde deel van het kapitaal, op voorwaarde dat uiteindelijke zeggenschap over de ondernemingen in de bedrijfscombinatie door dezelfde partij of partijen wordt uitgeoefend, zowel voor als na de bedrijfscombinatie, en die zeggenschap niet tijdelijk is.*
2. *Eventuele uit de toepassing van lid 1 voortvloeiende verschillen worden, naar gelang van het geval, aan de geconsolideerde reserves toegevoegd dan wel daarop in mindering gebracht.*
3. *Het feit dat de in lid 1 beschreven methode is toegepast, de mutaties die daaruit voor de reserves voortvloeien en de naam en de zetel van de betrokken ondernemingen worden in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld.*

Artikel 26

Proportionele consolidatie

1. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat, wanneer een in de consolidatie opgenomen onderneming samen met een of meer niet in de consolidatie opgenomen ondernemingen een andere onderneming bestuurt, deze laatste in de geconsolideerde financiële overzichten wordt opgenomen naar rato van de rechten in haar kapitaal die door de in de consolidatie opgenomen onderneming worden gehouden.

2. Artikel 24, leden 10 en **11**, **en** artikel 25 zijn van overeenkomstige toepassing op de in lid 1 van het onderhavige artikel bedoelde proportionele consolidatie.

Artikel 27

Vermogensmutatiemethode voor geassocieerde ondernemingen

1. Indien een in de consolidatie opgenomen onderneming een geassocieerde onderneming heeft, wordt die geassocieerde onderneming **onder een afzonderlijke post** in de geconsolideerde balans vermeld.
2. Wanneer dit artikel voor het eerst **op een geassocieerde onderneming** wordt toegepast, wordt voor **die** geassocieerde onderneming in de geconsolideerde balans **hetzij**:
  - a) **de boekwaarde vermeld, bepaald volgens de daarvoor in de hoofdstukken 2 en 3 vastgestelde waarderingsregels. Het verschil tussen deze waarde en het bedrag dat overeenkomt met het deel van het eigen vermogen dat deze deelneming in die geassocieerde onderneming belichaamt, wordt afzonderlijk op de geconsolideerde balans of in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld. Dit verschil wordt berekend per de datum waarop de methode voor het eerst wordt toegepast; hetzij**
  - b) een bedrag vermeld dat overeenkomt met een deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming dat deze deelneming **in die geassocieerde onderneming** belichaamt. Het verschil tussen dit bedrag en de overeenkomstig **de waarderingsregels van de** hoofdstukken 2 en 3 bepaalde boekwaarde, wordt afzonderlijk in de geconsolideerde balans of in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten vermeld. Dit verschil wordt berekend per de datum waarop de methode voor het eerst wordt toegepast.

- c) *De lidstaten kunnen de toepassing van hetzij het bepaalde onder a), hetzij het bepaalde onder b), voorschrijven. In de geconsolideerde balans of de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten moet worden vermeld of het bepaalde onder a), dan wel het bepaalde onder b), is toegepast.*
- d) Bovendien kunnen de lidstaten *voor de toepassing van het bepaalde onder a) of b)* voorschrijven *of toestaan* dat het verschil wordt berekend per de datum van verkrijging der aandelen of, bij verkrijging op verschillende data, per de datum waarop de onderneming een geassocieerde onderneming is geworden.
3. Indien activa of passiva van de geassocieerde onderneming volgens andere methoden zijn gewaardeerd dan die welke overeenkomstig artikel 25, lid 11, voor de consolidatie zijn gehanteerd, kunnen zij voor de berekening van het verschil, bedoeld in lid 2, *onder a), of lid 2, onder b)*, van het onderhavige artikel *opnieuw worden gewaardeerd volgens* de voor de consolidatie gehanteerde methoden. Indien die *herwaardering* niet heeft plaatsgevonden, *moet* dat in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten *worden* vermeld. De lidstaten kunnen tot *opnieuw waarden* verplichten.
4. De *in lid 2, onder a), bedoelde boekwaarde of het in lid 2, onder b), bedoelde bedrag* dat overeenkomt met een deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming, wordt verhoogd of verminderd met het bedrag van de tijdens het boekjaar opgetreden waardeverandering van het deel van het eigen vermogen van de geassocieerde onderneming dat *deze* deelneming belichaamt; dit bedrag wordt verminderd met het bedrag van de *op deze deelneming uitgekeerde* dividenden.

5. *Voor zover* een in lid 2, *onder a), of onder b)*, bedoeld positief verschil niet kan worden toegerekend aan een categorie activa of passiva, wordt het **behandeld** overeenkomstig **artikel 9, artikel 11, lid 5, onder d), artikel 11, lid 9, alinea -1, en artikel 25, lid 3, onder c)**.
6. Het deel van het resultaat van de geassocieerde onderneming dat aan de deelneming **in die geassocieerde onderneming** kan worden toegerekend, wordt vermeld in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening onder een afzonderlijke post die dienovereenkomstig wordt omschreven.
7. **De in artikel 25, lid 7, bedoelde winsten en verliezen worden weggelaten** voor zover de betreffende gegevens bekend of toegankelijk zijn.
8. Indien een geassocieerde onderneming geconsolideerde financiële overzichten opstelt, zijn de **bepalingen van de voorgaande leden** van toepassing op het in deze geconsolideerde financiële overzichten vermelde eigen vermogen.
9. **Dit artikel hoeft niet te worden toegepast indien de deelneming in het kapitaal van de geassocieerde onderneming niet van betekenis is.**

Artikel 28

Toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten

1. Naast de informatie die op grond van andere bepalingen van deze richtlijn wordt verlangd, wordt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten, **op een wijze die de beoordeling van de financiële positie van het geheel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen vergemakkelijkt**, met inachtneming van de aanpassingen die noodzakelijk zijn wegens de eigen kenmerken van de geconsolideerde financiële overzichten in vergelijking met de jaarlijkse financiële overzichten, de in artikelen 17, 18 en 19 verlangde informatie vermeld, **met inbegrip van het** volgende:

- a) bij vermelding van transacties tussen verbonden partijen worden transacties tussen ***in de consolidatie opgenomen verbonden partijen die bij consolidatie worden geëlimineerd, niet vermeld***;
- b) bij vermelding van het gemiddelde personeelsbestand gedurende het boekjaar wordt het gemiddelde personeelsbestand van ondernemingen die proportioneel worden geconsolideerd, afzonderlijk vermeld; ***en***
- c) bij vermelding van de bedragen van de aan leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan verleende bezoldigingen, voorschotten en kredieten, worden alleen de ***door de moederonderneming en haar dochterondernemingen*** aan leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan van de moederonderneming verleende bedragen vermeld.

2. De toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten bevat naast de ***volgens*** lid 1 verlangde informatie ook de volgende informatie:

- a) ***met betrekking tot de in de consolidatie opgenomen ondernemingen:***
  - i) ***de namen*** en de zetels van ***die*** ondernemingen,

- ii) het deel van het kapitaal dat in *die* ondernemingen, behoudens in de moederonderneming, wordt gehouden door de in de consolidatie opgenomen ondernemingen of door personen die in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen handelen, en
- iii) *informatie* over de in artikel 23, leden 1, *1a* en 7, bedoelde voorwaarden op grond waarvan, na toepassing van artikel 23, leden 2, 3 en 4, de consolidatie heeft plaatsgevonden. Laatstgenoemde vermelding kan evenwel achterwege worden gelaten indien de consolidatie op grond van artikel 23, lid 1, punt a), heeft plaatsgevonden en het aandeel in het kapitaal en het aandeel in de gehouden stemrechten gelijk zijn.

Dezelfde informatie wordt verstrekt met betrekking tot de ondernemingen die *bij gebreke van materieel belang* uit hoofde van artikel 5, lid 1, punt j), en *artikel 24, lid 11*, buiten de consolidatie zijn gelaten; *tevens* wordt uitgelegd waarom de in artikel 24, lid 10, bedoelde ondernemingen buiten de consolidatie blijven;

- b) de namen en zetels van in de consolidatie opgenomen geassocieerde ondernemingen als beschreven in artikel 27, lid 1, alsmede het aandeel in het kapitaal van die ondernemingen dat wordt gehouden door in de consolidatie opgenomen ondernemingen of door personen die in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen handelen;

- c) de namen en zetels van de ondernemingen waarop overeenkomstig artikel 26 een evenredige consolidatie is toegepast, de gegevens waaruit het gezamenlijke bestuur **van die ondernemingen** blijkt, alsmede het aandeel in het kapitaal van die ondernemingen dat wordt gehouden door in de consolidatie opgenomen ondernemingen of door personen die in eigen naam maar voor rekening van die ondernemingen handelen; **en**
- d) **met betrekking tot** elk van de ondernemingen, behoudens de in de punten a), b) en c) bedoelde ondernemingen, waarin de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, hetzij zelf, hetzij via personen die in eigen naam maar voor rekening van deze ondernemingen handelen, een deelneming houden:
- i) de naam en de zetel van die ondernemingen,**
  - ii) het in het kapitaal gehouden aandeel,**
  - iii) het bedrag van het eigen vermogen en van het resultaat over het meest recente boekjaar van de betrokken onderneming waarvoor financiële overzichten zijn vastgesteld.**

De vermelding van het eigen vermogen en van het resultaat mag ook achterwege blijven indien de betrokken onderneming haar balans niet openbaar maakt.

3. De lidstaten kunnen toestaan dat de bij **lid 2**, punten a) tot en met d) verlangde informatie wordt verstrekt in de vorm van een overzicht dat overeenkomstig artikel 3, lid 3, van Richtlijn 2009/101/EG wordt ingediend. Van de indiening van dergelijk overzicht wordt in de toelichting bij de **geconsolideerde** financiële overzichten melding gemaakt. De lidstaten kunnen ook toestaan dat er informatie achterwege wordt gelaten indien **het vermelden ervan** aan een van de ondernemingen waarop de informatie betrekking heeft ernstig nadeel kan berokkenen. De lidstaten kunnen het achterwege laten van deze informatie afhankelijk stellen van de toestemming van overheid of rechter. Van het achterwege laten van deze informatie wordt in de toelichting bij de **geconsolideerde** financiële overzichten melding gemaakt.

Artikel 29

Het geconsolideerde bestuursverslag

1. Naast de informatie die op grond van andere bepalingen van deze richtlijn wordt verlangd, wordt in het geconsolideerde bestuursverslag, **op een wijze die de beoordeling van de positie van het geheel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen vergemakkelijkt, ten minste** de informatie vermeld die bij de artikelen 20 en 21 wordt verlangd, met inachtneming van de aanpassingen die noodzakelijk zijn wegens de eigen kenmerken van een geconsolideerd bestuursverslag in vergelijking met een bestuursverslag.

2. De volgende aanpassingen van de bij de artikelen 20 en 21 verlangde informatie zijn van toepassing:
- a) bij opgave van de bijzonderheden van de verkregen eigen aandelen vermeldt het geconsolideerde bestuursverslag het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van alle aandelen in de moederonderneming die worden gehouden door die *moeder*onderneming, door dochterondernemingen van die *moeder*onderneming of door een persoon die in eigen naam maar voor rekening van *een of meer van* die ondernemingen handelt. De lidstaten kunnen toestaan of voorschrijven dat die bijzonderheden in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten worden verstrekt;
  - b) bij opgave van de interne controle- en risicobeheersystemen vermeldt de verklaring inzake corporate governance de belangrijkste kenmerken van de interne controles en risicobeheersystemen voor het geheel van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
3. Indien er naast een bestuursverslag ook een geconsolideerd bestuursverslag wordt verlangd, mogen beide verslagen tot één verslag worden samengevoegd.

HOOFDSTUK 7 OPENBAARMAKING

Artikel 30

Algemeen voorschrift voor openbaarmaking

1. De lidstaten zien erop toe dat ondernemingen de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag, na overeenkomstig de daarvoor geldende regels te zijn goedgekeurd, samen met het in artikel 34 bedoelde verslag van de wettelijke auditor, ***binnen een redelijke termijn van niet meer dan 12 maanden na het einde van het boekjaar*** openbaar maken op de wijze die in de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is vastgesteld.

De lidstaten kunnen ondernemingen echter vrijstellen van de verplichting om het bestuursverslag openbaar te maken, ***indien*** op verzoek ***gemakkelijk*** een volledig of gedeeltelijk afschrift ***kan worden verkregen*** tegen een prijs die de daaraan verbonden administratieve kosten niet ***overstijgt***.

2. De ***lidstaten kunnen*** een in bijlage II vermelde onderneming ***waarop de bij deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen op grond van artikel 1, lid 1, punt b), van toepassing zijn, vrijstellen van de verplichting*** haar financiële overzichten overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG openbaar te maken wanneer zij deze financiële overzichten op haar zetel ter beschikking van het publiek houdt, indien:

- a) alle onbeperkt aansprakelijke vennoten van de betrokken onderneming, ondernemingen als bedoeld in bijlage I zijn naar het recht van andere lidstaten dan die waaronder de betrokken onderneming valt, en geen van deze ondernemingen de financiële overzichten van de betrokken onderneming samen met haar eigen financiële overzichten openbaar maakt;
- b) alle onbeperkt aansprakelijke vennoten ondernemingen zijn die niet onder het recht van een lidstaat vallen, maar een rechtsvorm hebben die vergelijkbaar is met die welke in Richtlijn 2009/101/EG zijn genoemd.

Op verzoek kan een afschrift van de financiële overzichten worden verkregen. De prijs van dit afschrift mag de daaraan verbonden administratieve kosten niet overstijgen.

- 3. Lid 1 is van toepassing met betrekking tot geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen.

Indien de onderneming die de geconsolideerde financiële overzichten opstelt, een van de in bijlage II genoemde rechtsvormen heeft, en zij volgens de voor haar geldende nationale wetgeving niet verplicht is tot openbaarmaking van de in lid 1 bedoelde stukken op soortgelijke wijze als voorgeschreven in artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG, houdt zij deze stukken *ten minste* op haar zetel ter beschikking van het publiek en *verstrekt* zij op verzoek *een afschrift* tegen een prijs die de daaraan verbonden administratieve kosten niet overstijgt.

Artikel 31

Vereenvoudigingen voor kleine en middelgrote ondernemingen

1. De lidstaten kunnen kleine ondernemingen vrijstellen van de verplichting om hun winst-en-verliesrekeningen en hun bestuursverslagen openbaar te maken.
2. De lidstaten kunnen middelgrote ondernemingen toestaan om:
  - a) een verkorte balans openbaar te maken waarin slechts de met letters en Romeinse cijfers aangeduide posten van de *artikelen 9 en 9a* zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding in de balans of in de toelichting bij de financiële overzichten van:
    - i) de posten B I 3, B II 1, 2, 3 en 4, B III 1, 2, 3 en 4, C II 2, 3 en 6, en C III 1 en 2 onder "Activa" en C 1, 2, 6, 7 en 9 onder "Eigen vermogen en passiva" *van artikel 9*;

- ia) de posten C I 3, C II 1, 2, 3 en 4, C III 1, 2, 3 en 4, D II 2, 3 en 6, D III 1 en 2, F 1, 2, 6, 7 en 9, alsmede I 1, 2, 6, 7 en 9 van artikel 9a;*
  - ii) de bij de posten C II onder "Activa" en C onder "Eigen vermogen en passiva" van artikel 9 tussen haakjes gevraagde informatie, door middel van een totaalbedrag voor alle betrokken posten, en afzonderlijk voor de posten C II 2 en 3 onder "Activa" en C 1, 2, 6, 7 en 9 onder "Eigen vermogen en passiva";*
  - iii) de bij post D II van artikel 9a tussen haakjes gevraagde informatie, door middel van een totaalbedrag voor alle betrokken posten, en afzonderlijk voor de posten D II 2 en 3;*
- b) een verkorte toelichting bij hun financiële overzichten openbaar te maken zonder de in artikel 18, lid 1, onder g) en k), vereiste informatie.

Dit lid laat de bepalingen van artikel 30, lid 1, *voor zover dat artikel* betrekking heeft op de winst-en-verliesrekening, het bestuursverslag en het controleoordeel van de wettelijke auditor *of het auditkantoor* onverlet.

Artikel 32

Andere voorschriften voor openbaarmaking

1. In alle gevallen waarin de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag in hun geheel openbaar worden gemaakt, worden zij weergegeven in de vorm en met de tekst op basis waarvan de wettelijke auditor *of het auditkantoor* zijn oordeel heeft geformuleerd. Zij moeten vergezeld gaan van de volledige tekst van de *controleverklaring*.
2. Indien de jaarlijkse financiële overzichten niet in hun geheel openbaar worden gemaakt, ***wordt in de verkorte versie ervan, die niet vergezeld gaat van de controleverklaring, het volgende vermeld:***
  - a) het feit dat de openbaar gemaakte versie een verkorte versie is;
  - b) het register waar de financiële overzichten overeenkomstig artikel 3 van Richtlijn 2009/101/EG zijn ingeschreven of, in voorkomend geval, het feit dat de financiële overzichten nog niet zijn ingeschreven;

- c) of *de wettelijke auditor of het auditkantoor* een onvoorwaardelijk goedkeurend controleoordeel, een controleoordeel met voorbehoud of een afkeurend controleoordeel heeft geformuleerd dan wel geen oordeel heeft kunnen formuleren;
- d) of de wettelijke auditor *of het auditkantoor* in de *controleverklaring* in het bijzonder de aandacht heeft gevestigd op bepaalde aangelegenheden, zonder een controleoordeel met voorbehoud te formuleren.

Artikel 33

**Verplichtingen tot en aansprakelijkheid voor het opstellen en openbaar maken
van de financiële overzichten en het bestuursverslag**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan van *een onderneming, handelend binnen het kader van de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen, collectief de verantwoordelijkheid hebben ervoor te zorgen dat:*
  - a) de jaarlijkse financiële overzichten, het bestuursverslag en, indien deze afzonderlijk wordt opgesteld, de verklaring inzake corporate governance, *en*
  - b) *de geconsolideerde jaarlijkse financiële overzichten, het geconsolideerde bestuursverslag en, indien deze afzonderlijk wordt opgesteld, de geconsolideerde verklaring inzake corporate governance,*

worden opgesteld en openbaar gemaakt overeenkomstig de voorschriften van deze richtlijn en, indien van toepassing, de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake aansprakelijkheid wegens schending van de in de *lid 1* bedoelde verplichtingen, *ten minste jegens de onderneming*, van toepassing zijn op de leden van het leidinggevend, het toezichthoudend en het bestuursorgaan van de ondernemingen.

HOOFDSTUK 8

CONTROLE

Artikel 34

Algemeen voorschrift

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de financiële overzichten van organisaties van openbaar belang en van middelgrote en grote ondernemingen worden gecontroleerd door een of meer *wettelijke auditors of auditkantoren* die op grond van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van de lidstaten toelating tot het verrichten van wettelijke controles hebben gekregen¹⁶.

De wettelijke auditor(s) *of auditkanto(o)r(en)* zal, respectievelijk zullen:

- a) beoordelen:

---

¹⁶ PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87.

- i) *of* het bestuursverslag **strookt met** de financiële overzichten voor hetzelfde boekjaar;
- ii) *of het bestuursverslag volgens de geldende wettelijke vereisten is opgesteld;*
en

b) *verklaren of er, in het licht van de tijdens de controle verkregen kennis en wetenschap omtrent de onderneming en haar activiteitenterrein, materiële onjuistheden in het bestuursverslag zijn vastgesteld, met opgave van de aard van deze onjuistheden.*

2. De eerste alinea van lid 1 is van **overeenkomstige** toepassing met betrekking tot geconsolideerde financiële overzichten. De tweede alinea van lid 1 is van **overeenkomstige** toepassing met betrekking tot geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen.

Artikel 35

Inhoud van de controleverklaring

Artikel 28 van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad wordt hierbij als volgt gewijzigd:

de leden 1 en 2 worden vervangen door:

"1. De **controleverklaring** bevat:

- a) een inleiding, waarin **ten minste** wordt vermeld op welke financiële overzichten de wettelijke controle betrekking heeft en welke de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaglegging zijn;
- b) een beschrijving van de reikwijdte van de wettelijke controle, waarin **ten minste** wordt aangegeven welke standaarden voor de accountantscontrole bij de uitvoering van de wettelijke controle in acht zijn genomen;
- c) een controle-oordeel **dat de vorm aanneemt van een onvoorwaardelijk goedkeurend oordeel, een oordeel met voorbehoud of een afkeurend oordeel** en waarin de wettelijke auditor duidelijk zijn oordeel geeft met betrekking tot het volgende:
  - i) de vraag of de jaarlijkse financiële overzichten een getrouw beeld geven overeenkomstig de toepasselijke voorschriften voor de financiële verslaglegging, en
  - ii) in voorkomend geval, of de jaarlijkse financiële overzichten aan de wettelijke vereisten voldoen,

Indien de wettelijke auditor geen controle-oordeel kan formuleren, **bevat de controleverklaring** een verklaring van oordeelsonthouding;

- d) een verwijzing naar bepaalde aangelegenheden waarop de wettelijke auditor in het bijzonder de aandacht vestigt zonder een verklaring met voorbehoud af te geven;

e) *Het oordeel en de verklaring, zoals bedoeld in artikel 34, lid 1, tweede alinea, van Richtlijn XXXX*¹⁷

2. De controleverklaring wordt door de wettelijke auditor ondertekend en gedagtekend.
Indien de wettelijke controle wordt uitgevoerd door een auditkantoor, wordt de controleverklaring ondertekend door ten minste de wettelijke auditor(s) die namens het auditkantoor de wettelijke controle heeft (hebben) verricht. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen de lidstaten bepalen dat deze handtekening niet openbaar hoeft te worden gemaakt indien dit tot een onmiddellijke en aanzienlijke bedreiging voor de persoonlijke veiligheid van enige persoon zou kunnen leiden. De naam/namen van de betrokken persoon (personen) is (zijn) in ieder geval bij de bevoegde autoriteiten bekend.
3. De controleverklaring van de wettelijke auditor *of het auditkantoor* over de geconsolideerde financiële overzichten voldoet aan de in de leden 1 en 2 vastgelegde voorschriften. Bij de beoordeling van de samenhang tussen het bestuursverslag en de financiële overzichten overeenkomstig lid 1, punt e), houdt de wettelijke auditor *of het auditkantoor* rekening met de geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag. Indien de jaarlijkse financiële overzichten van de moederonderneming bij de geconsolideerde financiële overzichten zijn gevoegd, kunnen de bij dit artikel verlangde controleverklaringen van de wettelijke auditors *of auditkantoren* worden gecombineerd."

---

¹⁷ *Het nummer van deze richtlijn (de jaarrekeningrichtlijn) dient te worden toegevoegd.*

HOOFDSTUK 9

VERSLAG VAN BETALINGEN AAN OVERHEDEN

Artikel 36

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

1. "onderneming actief in de winningsindustrie": een onderneming met activiteiten op het gebied van de exploratie, *prospectie*, opsporing, ontwikkeling en winning van mineralen, aardolie, aardgas *en andere stoffen, binnen de economische activiteiten die vallen* onder sectie B, afdelingen 05 tot 08, van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸;
2. "onderneming actief in de houtkap van oerbossen": een onderneming met activiteiten die vallen onder sectie A, afdeling 2.2, van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹, in oerbossen;
3. "overheid": enige nationale, regionale of lokale autoriteit van een lidstaat of van een derde land. Onder overheid vallen tevens enige departementen, organen of ondernemingen waarover die autoriteit zeggenschap uitoefent als bepaald in artikel 23, leden 1 tot en met 6, van deze richtlijn;

---

¹⁸ PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

¹⁹ PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

4. ***"project": operationele activiteiten die zijn vastgelegd in één enkel contract of één enkele licentie, huurovereenkomst, concessie of soortgelijke juridische overeenkomst, en die de basis voor betalingsverplichtingen ten aanzien van een overheid vormen. Indien verscheidene overeenkomsten van dien aard wezenlijk met elkaar zijn verbonden, wordt dit niettemin als een project beschouwd.***
5. ***"betaling": een in geld of in natura betaald bedrag voor in de punten 1 en 2 beschreven activiteiten, van de volgende typen:***
- a) ***productierechten;***
  - b) ***belastingen over de inkomsten, de productie of de winsten van ondernemingen, met uitzondering van verbruiksbelastingen zoals belastingen over de toegevoegde waarde, personenbelastingen of omzetbelastingen;***
  - c) ***royalty's;***
  - d) ***dividenden;***
  - e) ***ondertekenings-, opsporings- en productiebonussen;***
  - f) ***licentierechten, huurprijzen, toetredingsgelden en andere vergoedingen voor licenties en/of concessies; en***
  - g) ***betalingen voor infrastructuurverbeteringen.***

Artikel 37

Ondernemingen die betalingen aan overheden openbaar moeten maken

1. De lidstaten schrijven grote ondernemingen en alle organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen voor om jaarlijks een verslag over betalingen aan overheden op te stellen en openbaar te maken.
2. **Die** verplichting geldt niet voor onder het recht van een lidstaat vallende ondernemingen die een dochteronderneming of moederonderneming zijn indien beide van de onderstaande voorwaarden vervuld zijn:
  - a) de moederonderneming valt onder het recht van een lidstaat; **en**
  - b) de **door een dergelijke onderneming** aan overheden **verrichte** betalingen zijn opgenomen in het geconsolideerde verslag over betalingen aan overheden dat overeenkomstig artikel 39 door **die** moederonderneming wordt opgesteld.

Artikel 38

Inhoud van het verslag

1. ***Een betaling, hetzij afzonderlijk, hetzij in een reeks van samenhangende betalingen, hoeft niet in het verslag te worden vermeld indien deze betaling in een boekjaar minder dan 100 000 EUR bedraagt.***

I

2. *In het verslag wordt met betrekking tot de in artikel 36, leden 1 en 2, omschreven activiteiten de onderstaande informatie voor het betrokken boekjaar bekendgemaakt:*

- a) *het totale bedrag van aan elke overheid gedane betalingen;*
- b) *het totale bedrag per soort betaling als omschreven in artikel 36, punt 5, subpunten a) tot en met g), die aan elke overheid is gedaan;*
- c) *ingeval deze betalingen aan een bepaald project zijn toegewezen, het totale bedrag per soort betaling als omschreven in artikel 36, punt 5, subpunten a) tot en met g), die voor elk dergelijk project is gedaan, en het totale bedrag aan betalingen voor elk dergelijk project.*

Betalingen die door de onderneming worden verricht om te voldoen aan betalingsverplichtingen op het niveau van de entiteit, mogen op entiteitsniveau in plaats van op projectniveau openbaar worden gemaakt.

3. Betalingen in natura aan een overheid worden in waarde *en, waar van toepassing*, in volume vermeld. *In een toelichting wordt vermeld* hoe de waarde is bepaald.

4. *De openbaarmaking van de in dit artikel bedoelde betalingen strookt met de inhoud, en niet met de vorm, van de betrokken betaling of activiteit. Betalingen en activiteiten mogen niet kunstmatig gesplitst of samengevoegd worden om de toepassing van deze richtlijn te omzeilen.*

5. *Voor de lidstaten die de euro niet hebben ingevoerd, is de tegenwaarde van het in lid 4 genoemde in euro luidende maximum in de nationale munteenheid de waarde die wordt verkregen door:*

- a) *toepassing van de wisselkoers die wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie per de datum van inwerkingtreding van enige richtlijn waarin dat maximumbedrag wordt vastgesteld; en*
- b) *afronding op honderdtallen.*

Artikel 39

Geconsolideerd verslag van betalingen aan overheden

1. De lidstaten schrijven voor dat onder hun nationaal recht vallende grote ondernemingen of organisaties van openbaar belang die actief zijn in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen een geconsolideerd verslag opstellen over de overeenkomstig de artikelen 37 en 38 verrichte betalingen aan overheden, indien die onderneming (een moederonderneming) gehouden is geconsolideerde financiële overzichten op te stellen volgens het bepaalde in artikel 23, leden 1 tot en met 6.

Een moederonderneming wordt geacht actief te zijn in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen indien een of meer van haar dochterondernemingen actief zijn in de winningsindustrie of in de houtkap van oerbossen.

Het geconsolideerde verslag omvat uitsluitend betalingen die voortvloeien uit winnings- en/of houtkapactiviteiten.

2. De in lid 1 bedoelde verplichting om een geconsolideerd verslag op te stellen is niet van toepassing op:
- a) een moederonderneming van een kleine groep als omschreven in artikel 3, lid 4, tenzij een van de verbonden ondernemingen een organisatie van openbaar belang is;
  - b) een moederonderneming van een middelgrote groep als omschreven in artikel 3, lid 5, tenzij een van de verbonden ondernemingen een organisatie van openbaar belang is; *en*
  - c) een onder het recht van een lidstaat vallende moederonderneming die tevens een dochteronderneming is, indien haar eigen moederonderneming onder het recht van een lidstaat valt.
3. Een onderneming, *ook als deze een organisatie van openbaar belang is*, hoeft niet in een geconsolideerd verslag over betalingen aan overheden te worden opgenomen indien ten minste een van de volgende voorwaarden vervuld is:
- a) ingrijpende en langdurige beperkingen bemoeilijken in wezenlijke mate de moederonderneming om haar rechten ten aanzien van de activa of het bestuur van die onderneming uit te oefenen;

- b) *het gaat om zeer uitzonderlijke gevallen waarin* de gegevens die nodig zijn om het geconsolideerde verslag over betalingen aan overheden overeenkomstig deze richtlijn op te stellen, *niet kunnen worden verkregen* zonder onevenredige kosten of onverantwoorde vertraging;
- c) *de aandelen in deze onderneming worden uitsluitend met het oog op latere vervreemding gehouden.*

Bovengenoemde vrijstellingen gelden enkel wanneer zij tevens ten behoeve van de geconsolideerde financiële overzichten worden toegepast.

Artikel 40

Openbaarmaking

1. Het in artikel 37 bedoelde verslag en het in artikel 39 bedoelde geconsolideerde verslag over betalingen aan overheden worden openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is vastgesteld.
2. *De lidstaten zorgen ervoor dat de leden van de verantwoordelijke organen van een onderneming die handelen binnen het kader van de hun krachtens het nationale recht toegewezen bevoegdheden, ervoor verantwoordelijk zijn dat het verslag over betalingen aan overheden naar hun beste weten en vermogen overeenkomstig deze richtlijn wordt opgesteld en openbaar wordt gemaakt.*

Artikel 40a

Gelijkwaardigheidscriteria

1. *De Commissie wordt gemachtigd om overeenkomstig artikel 42 gedelegeerde handelingen vast te stellen tot bepaling van de criteria die moeten worden toegepast wanneer voor de toepassing van lid 3 wordt getoetst of de verslagleggingsvereisten van derde landen gelijkwaardig zijn aan die van dit hoofdstuk.*
2. *De overeenkomstig lid 1 door Commissie bepaalde criteria:*
  - a) *omvatten het volgende:*
    - i) *de doelondernemingen;*
    - ii) *de doelontvangers van betalingen;*
    - iii) *de betalingen waarmee rekening wordt gehouden;*
    - iv) *de toewijzing van de betalingen waarmee rekening wordt gehouden;*
    - v) *de verdeling van de betalingen waarmee rekening wordt gehouden;*
    - vi) *de criteria voor verslaglegging op geconsolideerde basis;*

vii) *het verslagleggingsmedium;*

viii) *de frequentie van de verslaggeving; en*

ix) *maatregelen om ontwijking tegen te gaan; en*

b) *blijven overigens beperkt tot criteria ter vergemakkelijking van een rechtstreekse vergelijking van de verslagleggingsvereisten van een derde land met de vereisten van dit hoofdstuk.*

3. *De in de artikelen 37 en 39 bedoelde ondernemingen die een verslag opstellen en openbaar maken dat voldoet aan de verslagleggingsvereisten van een derde land die overeenkomstig artikel 40b als gelijkwaardig aan de vereisten van dit hoofdstuk zijn beoordeeld, zijn vrijgesteld van de vereisten van dit hoofdstuk, behoudens voor de verplichting om dat verslag bekend te maken conform de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG.*

Artikel 40b

Toepassing van de gelijkwaardigheidscriteria

De Commissie wordt gemachtigd om uitvoeringshandelingen vast te stellen tot bepaling van de verslagleggingsvereisten van derde landen die zij na toepassing van de overeenkomstig artikel 40a bepaalde gelijkwaardigheidscriteria, als gelijkwaardig aan de vereisten van dit hoofdstuk beschouwt. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 42aa, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

Artikel 41

Evaluatie

De Commissie evalueert de toepassing en **de doeltreffendheid** van dit hoofdstuk en brengt hierover een verslag uit, in het bijzonder met betrekking tot de reikwijdte **en de nakoming** van de verslagleggingsverplichtingen en de modaliteiten voor verslaglegging op projectbasis.

In de evaluatie wordt rekening gehouden met internationale ontwikkelingen, **meer bepaald met het oog op een grotere transparantie bij de betalingen aan overheden, wordt het effect van andere internationale stelsels nagegaan** en worden de gevolgen voor het concurrentievermogen en de energievoorzieningszekerheid in overweging genomen. De evaluatie wordt afgerond uiterlijk **drie** jaar na het **verstrijken van de in artikel 49 bedoelde termijn voor omzetting** van deze richtlijn **door de lidstaten**.

Het verslag wordt, indien nodig samen met een wetgevingsvoorstel, aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegd. **In het verslag wordt ingegaan op de vraag of de verslagleggingsverplichtingen moeten worden uitgebreid tot andere bedrijfssectoren en of het verslag moet worden gecontroleerd. Voorts wordt in het verslag aandacht besteed aan de openbaarmaking van aanvullende informatie over het gemiddelde aantal werknemers, het gebruik van onderaannemers en eventuele geldboeten die per land worden opgelegd.**

Voorts wordt in het verslag nagegaan of het haalbaar is alle emittenten in de EU ertoe te verplichten om bij de inkoop van mineralen een due diligence-onderzoek te verrichten, teneinde zich ervan te verzekeren dat de bevoorradingsketens niet gelieerd zijn aan partijen bij een conflict en dat zij de EITI- en OESO-aanbevelingen over een verantwoord beheer van de bevoorradingsketen in acht nemen.

HOOFDSTUK 10 SLOTBEPALINGEN

Artikel 42

Uitoefening van gedelegeerde bevoegdheden

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, en artikel **40a**, lid **1**, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van de in artikel 50 bedoelde datum.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, en artikel **40a**, lid **1**, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

5. Een overeenkomstig artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 10, *of* artikel **40a**, lid **1**, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement of de Raad binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad daartegen geen bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 42aa

Comitéprocedure

1. *De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.*
2. *Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 (onderzoeksprocedure) van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.*

Artikel 42a

Vrijstellingen voor micro-ondernemingen

1. *De lidstaten kunnen micro-ondernemingen vrijstellen van enkele of alle van de volgende verplichtingen:*
  - a) *de verplichting om opgave te doen van "overlopende posten" aan de actiefzijde en van "overlopende posten" aan de passiefzijde;*

- b) indien een lidstaat gebruik maakt van de in punt a) van dit lid geboden mogelijkheid, kan hij deze ondernemingen toestaan, doch alleen voor de overige kosten als bedoeld in lid 2, punt b), subpunt vi), om af te wijken van artikel 5, lid 1, punt d), wat betreft de opname van "overlopende posten" aan de actiefzijde en van "overlopende posten" aan de passiefzijde in de balans, op voorwaarde dat in de toelichting bij de financiële overzichten of, overeenkomstig punt c) van dit lid, onder de balans daarvan melding wordt gemaakt;*
- c) de verplichting om overeenkomstig artikel 17 een toelichting bij de financiële overzichten op te stellen, mits de informatie die op grond van artikel 17, lid 1, punten d) en d1), van deze richtlijn en artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG verlangd wordt, onder de balans wordt vermeld;*
- d) de verplichting om overeenkomstig hoofdstuk 5 van deze richtlijn een bestuursverslag op te stellen, op voorwaarde dat de in artikel 22, lid 2, van Richtlijn 77/91/EEG voorgeschreven informatie in de toelichting bij de financiële overzichten of, overeenkomstig punt c) van dit lid, onder de balans wordt vermeld;*
- e) de verplichting om overeenkomstig hoofdstuk 7 van deze richtlijn jaarlijkse financiële overzichten te publiceren, op voorwaarde dat de in die overzichten vervatte balansinformatie overeenkomstig de toepasselijke regels van de nationale wetgeving wordt ingediend bij ten minste één door de betrokken lidstaat aangewezen bevoegde autoriteit. Indien de bevoegde autoriteit niet het centrale register, het handelsregister of het vennootschapsregister is, als bedoeld in artikel 3, lid 1, van Richtlijn 2009/101/EG, moet de bevoegde autoriteit de ingediende balansinformatie aan het register verstrekken.*

2. De lidstaten kunnen toestaan dat micro-ondernemingen:

- a) een verkorte balans opstellen waarin afzonderlijk ten minste die posten worden getoond die door letters in artikel 9 of 9a worden voorafgegaan, indien van toepassing. In de gevallen waarin lid 1, punt a), van toepassing is, worden post D onder "Activa" en post D onder "Passiva" in artikel 9 of de posten E en K in artikel 9a niet in de balans opgenomen;**
- b) een verkorte winst- en verliesrekening opstellen waarin ten minste de volgende posten afzonderlijk worden getoond, indien van toepassing:**
  - i) netto-omzet;**
  - ii) overige opbrengsten;**
  - iii) kosten voor grondstoffen en hulpstoffen;**
  - iv) personeelskosten;**
  - v) waardecorrecties;**
  - vi) overige kosten;**
  - vii) belastingen;**
  - viii) resultaat.**

3. *De lidstaten staan niet toe of schrijven niet voor dat artikel 7 wordt toegepast op een micro-onderneming die gebruik maakt van enige van de in de leden 1 en 2 geboden vrijstellingen.*
4. *Ten aanzien van micro-ondernemingen, worden de jaarlijkse financiële overzichten die overeenkomstig de leden 1, 2 en 3 zijn opgesteld, geacht het bij artikel 4, lid 3, voorgeschreven getrouwe beeld te geven, en bijgevolg is artikel 4, lid 4, niet van toepassing op die financiële overzichten.*
5. *Indien lid 1, punt a), van toepassing is, bestaat het in artikel 3, lid -1, punt a), bedoelde balanstotaal hetzij uit de activa bedoeld onder de posten A tot en met C onder "Activa" in artikel 9, hetzij uit de activa bedoeld onder de posten A tot en met D in artikel 9a.*
- 5a. *Onverminderd de bepalingen van dit artikel, zorgen de lidstaten ervoor dat micro-ondernemingen anderszins als kleine ondernemingen worden beschouwd.*
6. *De lidstaten stellen de in de leden 1, 2 en 3 bedoelde afwijkingen niet beschikbaar met betrekking tot beleggingsondernemingen of participatieondernemingen.*

- 6a. *Lidstaten die op de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn overeenkomstig Richtlijn 2012/6/EU wettelijke en/of bestuursrechtelijke bepalingen in werking hebben doen treden, kunnen bij de toepassing van de eerste zin van artikel 49, lid 1, worden vrijgesteld van de vereisten van artikel 3, lid 7, met betrekking tot de omzetting in nationale valuta's van de bij artikel 3, lid -1, vastgestelde drempelwaarden.*
7. *Uiterlijk ...* dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de situatie aangaande micro-ondernemingen, daarbij in het bijzonder rekening houdend met de situatie op nationaal niveau met betrekking tot het aantal ondernemingen dat valt onder de groottecriteria en de uit de vrijstelling van de publicatieverplichting voortvloeiende vermindering van de administratieve lasten.*

Artikel 43

Vrijstelling voor dochterondernemingen

Niettegenstaande het bepaalde in Richtlijn 2009/101/EG en Richtlijn 77/91/EEG is een lidstaat niet gehouden de voorschriften van deze richtlijn betreffende de inhoud, de controle en de openbaarmaking van de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag toe te passen op onder zijn nationale recht vallende ondernemingen die een dochteronderneming zijn, indien de volgende voorwaarden vervuld zijn:

1. de moederonderneming valt onder het recht van een lidstaat;
2. alle aandeelhouders van of deelnemers in de dochteronderneming hebben zich, **met betrekking tot elk boekjaar waarin de ontheffing wordt toegepast**, akkoord verklaard met die ontheffing:■

3. de moederonderneming heeft zich garant verklaard voor de door de dochteronderneming aangegane verplichtingen;
4. de in de punten 2) en 3) bedoelde verklaringen worden door de dochteronderneming openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van de lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is vastgesteld;
5. de dochteronderneming is opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten die door de moederonderneming overeenkomstig deze richtlijn worden opgesteld;
6. van de ontheffing wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten; *en*
7. de *in punt 5)* bedoelde geconsolideerde financiële overzichten, het geconsolideerde bestuursverslag en de *controle*verklaring worden door de dochteronderneming openbaar gemaakt op de wijze die in de wetgeving van de lidstaat overeenkomstig hoofdstuk 2 van Richtlijn 2009/101/EG is vastgesteld.

Ondernemingen die onbeperkt aansprakelijke vennoot zijn van andere ondernemingen

1. De lidstaten kunnen voorschrijven dat *de in artikel 1, lid 1, punt a), bedoelde* ondernemingen die onder hun recht vallen en die onbeperkt aansprakelijke vennoot zijn van enige in artikel 1, lid 1, punt b) bedoelde onderneming ("*de* betrokken onderneming"), tegelijk met hun eigen financiële overzichten ook de financiële overzichten van de betrokken onderneming overeenkomstig deze richtlijn opstellen, laten controleren en openbaar maken, *in welk* geval **■** de voorschriften van deze richtlijn niet van toepassing *zijn* op de betrokken onderneming.
2. De lidstaten zijn niet gehouden de voorschriften van deze richtlijn toe te passen op de betrokken onderneming indien:
  - a) de financiële overzichten van de betrokken onderneming overeenkomstig deze richtlijn worden opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt door een onderneming die:
    - i)* een onbeperkt aansprakelijke vennoot van de betrokken onderneming *is*, en
    - ii)* onder het recht van een andere lidstaat valt;

b) de betrokken onderneming wordt opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten die overeenkomstig deze richtlijn zijn opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt door:

i) een onbeperkt aansprakelijke vennoot, of

ii) indien de betrokken onderneming is opgenomen in de geconsolideerde financiële overzichten van een groter geheel van ondernemingen die overeenkomstig deze richtlijn zijn opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt, een moederonderneming die onder het recht van een lidstaat valt. Van deze ontheffing wordt in de toelichting bij de geconsolideerde financiële overzichten melding gemaakt.

3. In de in lid 2 bedoelde gevallen deelt de betrokken onderneming op verzoek de naam mee van de onderneming die de financiële overzichten openbaar maakt.

Artikel 45

Vrijstelling met betrekking tot de winst-en-verliesrekening voor moederondernemingen die geconsolideerde financiële overzichten opstellen

Een lidstaat is niet gehouden de voorschriften van deze richtlijn betreffende de controle en de openbaarmaking van de winst-en-verliesrekening toe te passen op onder zijn nationale recht vallende ondernemingen die een moederonderneming zijn, *mits* de volgende voorwaarden vervuld zijn:

1. de moederonderneming stelt de geconsolideerde financiële overzichten op overeenkomstig deze richtlijn en wordt in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen;

2. van de ontheffing wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde jaarlijkse financiële overzichten;
3. van de ontheffing wordt melding gemaakt in de toelichting bij de door de moederonderneming opgestelde geconsolideerde financiële overzichten; *en*
4. de winst of het verlies van de moederonderneming, berekend overeenkomstig deze richtlijn, wordt in de balans van de moederonderneming vermeld.

Artikel 46

Beperking van vrijstellingen voor organisaties van openbaar belang

Tenzij in deze richtlijn uitdrukkelijk anders is bepaald, stellen de lidstaten de vereenvoudigingen en vrijstellingen waarin deze richtlijn voorziet, niet ter beschikking van organisaties van openbaar belang. *Een organisatie van openbaar belang wordt als grote onderneming behandeld, ongeacht het balanstotaal, de netto-omzet en het gemiddelde personeelsbestand gedurende het boekjaar.*

Artikel 47

Sancties

De lidstaten *voorzien in* sancties die van toepassing zijn op inbreuken op de *overeenkomstig* deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat die sancties worden toegepast. De sancties waarin wordt voorzien, zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

Artikel 48

Intrekking

Richtlijn 78/660/EEG en Richtlijn 83/349/EEG worden ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijnen gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de in bijlage III opgenomen concordantietabel.

Artikel 49

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op [...] ²⁰ aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis [ ] .

De lidstaten kunnen bepalen dat de in de eerste alinea bedoelde bepalingen eerst van toepassing zijn op financiële overzichten voor de boekjaren die beginnen op 1 januari 201__ ²¹ of gedurende het kalenderjaar 201__.

Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

---

²⁰ *Twee jaar na de datum van inwerkingtreding.*

²¹ *Het jaar invoegen dat volgt op de omzettingstermijn.*

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het gebied waarop deze richtlijn van toepassing is, vaststellen.

Artikel 50

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 51

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement   *Voor de Raad*

De voorzitter   *De voorzitter*

BIJLAGE I

Rechtsvormen van ondernemingen, bedoeld in artikel 1, lid 1, eerste alinea

- *België:*

de naamloze vennootschap / la société anonyme, de commanditaire vennootschap op aandelen / la société en commandite par actions, de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid / la société de personnes à responsabilité limitée, *de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid / la société coopérative à responsabilité limitée;*

- *Bulgarije:*

акционерно дружество, дружество с ограничена отговорност, командитно дружество с акции;

- *Tsjechië:*

společnost s ručením omezeným, akciová společnost;

- *Denemarken:*
aktieselskaber, kommanditaktieselskaber, anpartsselskaber;
- *Duitsland:*
die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien,
die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;
- *Estland:*
aktsiaselts, osäühing;
- *Ierland:*
public companies limited by shares or by guarantee, private
companies limited by shares or by guarantee;
- *Griekenland:*
η ανώνυμη εταιρία, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η
ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία;

- *Spanje:*

la sociedad anónima, la sociedad comanditaria por acciones, la sociedad de responsabilidad limitada;

- *Frankrijk:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée, ***la société par actions simplifiée***;

- *Italië:*

la società per azioni, la società in accomandita per azioni, la società a responsabilità limitata;

- *Cyprus:*

Δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή με εγγύηση, ιδιωτικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή με εγγύηση;

- *Letland:*
akciju sabiedrība, sabiedrība ar *ierobežotu* atbildību;
- *Litouwen:*
akcinės bendrovės, *uždarosios* akcinės bendrovės;
- *Luxemburg:*
la société anonyme, la société en commandite par actions,
la société à responsabilité limitée;
- *Hongarije:*
részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság;

- *Malta:*

kumpanija pubblika —public limited liability company,
kumpannija privata —private limited liability company,

soċjeta in akkomandita bil-kapital maqsum f'azzjonijiet —
partnership en commandite with the capital divided into shares;
- *Nederland:*

de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte
aansprakelijkheid;
- *Oostenrijk:*

die Aktiengesellschaft, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;
- *Polen:*

spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka
komandytowo-akcyjna;

- *Portugal:*

a sociedade anónima, de responsabilidade limitada, a sociedade em comandita por acções, a sociedade por quotas de responsabilidade limitada;

- *Roemenië:*

societate pe acţiuni, societate cu răspundere limitată, societate în comandită pe acţiuni.

- *Slovenië:*

delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna delniška družba;

- *Slovakije:*
akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným;
  - *Finland:*
yksityinen osakeyhtiö/***privat aktiebolag, julkinen osakeyhtiö/publikt*** aktiebolag;
  - *Zweden:*
aktiebolag;
  - *Verenigd Koninkrijk:*
public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee
-

BIJLAGE II

Rechtsvormen van ondernemingen, bedoeld in artikel 1, lid 1, tweede alinea

- *België:*
de vennootschap onder firma / la société en nom collectif, de gewone commanditaire vennootschap/ la société en commandité simple, *de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid / la société coopérative à responsabilité illimitée;*
- *Bulgarije:*
събирателно дружество, командитно дружество;
- *Tsjechië:*
veřejná obchodní společnost, komanditní společnost ■ ;
- *Denemarken:*
interessentskaber, kommanditselskaber;

- *Duitsland:*
die offene Handelsgesellschaft, die Kommanditgesellschaft;
- *Estland:*
täisühing, usaldusühing;
- *Ierland:*
partnerships, limited partnerships, unlimited companies;
- *Griekenland:*
η ομόρρυθμος εταιρία, η ετερόρρυθμος εταιρία;
- *Spanje:*
sociedad colectiva, sociedad en comandita simple;

- *Frankrijk:*
la société en nom collectif, la société en commandite simple;

- *Italië:*
la società in nome collettivo, la società in accomandita semplice;

- *Cyprus:*
Ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες (συνεταιρισμοί);

- *Letland:*
pilnsabiedrība, komanditsabiedrība;

- *Litouwen:*
tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos;

- *Luxemburg:*
la société en nom collectif, la société en commandite simple;

- *Hongarije:*
közkereseti társaság, betéti társaság, közös vállalat, egyesülés, *egyéni cég*;

- *Malta:*
Soċjeta f'isem kollettiv jew soċjeta in akkomandita, bil-kapital li mhux maqsum f'azzjonijiet meta s-soċji kollha li għandhom responsabbilita' llimitata huma soċjetajiet in akkomandita bil-kapital maqsum f'azzjonijiet —
Partnership en nom collectif or partnership en commandite with capital that is not divided into shares, when all the partners with unlimited liability are partnership en commandite with the capital divided into shares;

- *Nederland:*
de vennootschap onder firma, de commanditaire vennootschap;

- *Oostenrijk:*
die offene **Gesellschaft**, die Kommanditgesellschaft;

- *Polen:*
spółka jawna, spółka komandytowa;

- *Portugal:*
sociedade em nome colectivo, sociedade em comandita simples;

- *Roemenië:*
societate în nume colectiv, societate în comandită simplă;

- *Slovenië:*
družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba;

- *Slovakije:*
verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť;

  - *Finland:*
avoin yhtiö/ öppet bolag, kommandiittiyhtiö/kommanditbolag;

  - *Zweden:*
handelsbolag, kommanditbolag;

  - *Verenigd Koninkrijk:*
partnerships, limited partnerships, unlimited companies.
-

BIJLAGE III

CONCORDANTIETABEL²²

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 1, lid 1, eerste alinea, aanhef	-	Artikel 1, lid 1, punt a)
Artikel 1, lid 1, eerste alinea, eerste t/m 27e streepje	-	Bijlage I
Artikel 1, lid 1, tweede alinea	-	Artikel 1, lid 1, punt b)
Artikel 1, lid 1, tweede alinea, punten a) t/m aa)	-	Bijlage II
Artikel 1, lid 1, derde alinea	-	Artikel 1, lid 1, punt c)
Artikel 1, lid 2	-	-

---

²² *De concordantietabel zal door de Commissie worden bijgewerkt.*

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 2, lid 1	-	Artikel 4, lid 1
Artikel 2, lid 2	-	Artikel 4, lid 2
Artikel 2, lid 3	-	Artikel 4, lid 3
Artikel 2, lid 4	-	Artikel 4, lid 3
Artikel 2, lid 5	-	Artikel 4, lid 4
Artikel 2, lid 6	-	Artikel 4, lid 5
Artikel 3	-	Artikel 8, lid 1
Artikel 4, lid 1	-	Artikel 8, lid 2
Artikel 4, lid 2	-	Artikel 8, lid 3
Artikel 4, lid 3	-	-
Artikel 4, lid 4	-	Artikel 8, lid 4

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 4, lid 5	-	-
Artikel 4, lid 6	-	Artikel 5, lid 1, punt h)
Artikel 5	-	-
Artikel 6	-	Artikel 8, lid 5
Artikel 7	-	Artikel 5, punt g)
Artikel 8	-	-
Artikel 9, punt A)	-	Artikel 9, punt A)
Artikel 9, punt B)	-	-
Artikel 9, punt C)	-	Artikel 9, punt B)
Artikel 9, punt D)	-	Artikel 9, punt C)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 9, punt E)	-	Artikel 9, punt D)
Artikel 9, punt F)	-	-
<i>Passiva</i>	-	<i>Eigen vermogen en passiva</i>
Artikel 9, punt A)	-	Artikel 9, punt A)
Artikel 9, punt B)	-	Artikel 9, punt B)
Artikel 9, punt C)	-	Artikel 9, punt C)
Artikel 9, punt D)	-	Artikel 9, punt D)
Artikel 9, punt E)	-	-
Artikel 10	-	-
Artikel 10 bis	-	Artikel 10

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 11, eerste alinea	-	Artikel 3, lid 1, en artikel 16, lid 1
Artikel 11, tweede alinea	-	-
Artikel 11, derde alinea	-	Artikel 3, lid 7
Artikel 12, lid 1	-	Artikel 3, lid 8
Artikel 12, lid 2	-	-
Artikel 12, lid 3	-	Artikel 3, lid 9
Artikel 13, lid 1	-	Artikel 11, lid 1
Artikel 13, lid 2	-	Artikel 11, lid 2
Artikel 14	-	Artikel 17, lid 1, punt d)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 15, lid 1	-	Artikel 11, lid 3
Artikel 15, lid 2	-	Artikel 2, lid 4
Artikel 15, lid 3, punt a)	-	Artikel 18, lid 1, punt a)
Artikel 15, lid 3, punt b)	-	-
Artikel 15, lid 3, punt c)	-	Artikel 18, lid 1, punt a), subpunt i)
Artikel 15, lid 4	-	-
Artikel 16	-	Artikel 11, lid 4
Artikel 17	-	Artikel 2, punt 2
Artikel 18	-	-
Artikel 19	-	Artikel 2, punt 8
Artikel 20, lid 1	-	Artikel 11, lid 11, eerste alinea

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 20, lid 2	-	Artikel 11, lid 11, tweede alinea
Artikel 20, lid 3	-	-
Artikel 21	-	-
Artikel 22, eerste alinea	-	Artikel 12, lid 1
Artikel 22, tweede alinea	-	Artikel 12, lid 2
Artikel 23, punten 1 t/m15	-	Artikel 13, punten 1 t/m15
Artikel 23, punten 16 t/m 19	-	-
Artikel 23, punten 20 en 21	-	Artikel 13, punten 16 en 17

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 24	-	-
Artikel 25, punten 1 t/m 13	-	Artikel 14, punten 1 t/m 13
Artikel 25, punten 14 t/m 17	-	-
Artikel 25, punten 18 en 19	-	Artikel 14, punten 14 en 15
Artikel 26	-	-
Artikel 27, eerste alinea, aanhef	-	Artikel 3, lid 2
Artikel 27, eerste alinea, punten a) en c)	-	Artikel 16, lid 2, punten a) en b)
Artikel 27, eerste alinea, punten b) en d)	-	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 27, tweede alinea	-	Artikel 3, lid 7
Artikel 28	-	Artikel 2, punt 5
Artikel 29	-	-
Artikel 30	-	-
Artikel 31, lid 1	-	Artikel 5, lid 1, aanhef en punten a) t/m f)
Artikel 31, lid 1 bis	-	Artikel 5, lid 2
Artikel 31, lid 2	-	Artikel 5, lid 3
Artikel 32	-	Artikel 5, lid 1, punt i)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 33, lid 1, aanhef	-	Artikel 6, lid 1
Artikel 33, lid 1, punten a) en b), en de tweede en derde alinea	-	-
Artikel 33, lid 1, punt c)	-	Artikel 6, lid 1
Artikel 33, lid 2, punt a), eerste alinea, en artikel 33, lid 2, punten b), c) en d)	-	Artikel 6, lid 2
Artikel 33, lid 2, punt a), tweede alinea	-	Artikel 17, lid 1, punt b)
Artikel 33, lid 3	-	Artikel 6, lid 3
Artikel 33, lid 4	-	Artikel 17, lid 1, punt b), laatste zin
Artikel 33, lid 5	-	-
Artikel 34	-	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 35, lid 1, punt a)	-	Artikel 5, lid 1, punt i)
Artikel 35, lid 1, punten b) en c)	-	Artikel 11, lid 5
Artikel 35, lid 1, punt d)		Artikel 18, lid 1, punt b)
Artikel 35, lid 2	-	Artikel 2, lid 6
Artikel 35, lid 3	-	Artikel 2, punt 7
Artikel 35, lid 4	-	Artikel 11, lid 7, en artikel 18, lid 1, punt a), subpunt vi)
Artikel 36	-	-
Artikel 37, lid 1	-	Artikel 11, lid 9
Artikel 37, lid 2	-	Artikel 11, lid 10

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 38	-	-
Artikel 39, lid 1, punt a)	-	Artikel 5, lid 1, punt i)
Artikel 39, lid 1, punt b)	-	Artikel 11, lid 6
Artikel 39, lid 1, punt c)	-	-
Artikel 39, lid 1, punt d)	-	Artikel 11, lid 6
Artikel 39, lid 1, punt e)	-	Artikel 18, lid 1, punt b)
Artikel 39, lid 2	-	Artikel 2, punt 6
Artikel 40, lid 1	-	Artikel 11, lid 8
Artikel 40, lid 2	-	-
Artikel 41	-	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 42, eerste alinea	-	Artikel 11, lid 11, derde alinea
Artikel 42, tweede alinea	-	-
Artikel 42 bis, lid 1	-	Artikel 7, lid 1, punt a)
Artikel 42 bis, lid 2	-	Artikel 7, lid 2
Artikel 42 bis, lid 3	-	Artikel 7, lid 3
Artikel 42 bis, lid 4	-	Artikel 7, lid 4
Artikel 42 bis, lid 5	-	Artikel 7, lid 5
Artikel 42 bis, lid 5 bis	-	Artikel 7, lid 6
Artikel 42 ter	-	Artikel 7, lid 7
Artikel 42 quater	-	Artikel 7, lid 8

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 42 quinquies	-	Artikel 17, lid 1, punt c)
Artikel 42 sexies	-	Artikel 7, lid 1, punt b)
Artikel 42 septies	-	Artikel 7, lid 9
Artikel 43, lid 1, aanhef	-	Artikel 17, lid 1, aanhef
Artikel 43, lid 1, punt 1)	-	Artikel 17, lid 1, punt a)
Artikel 43, lid 1, punt 2), eerste alinea	-	Artikel 18, lid 1, punt h), eerste alinea
Artikel 43, lid 1, punt 2), tweede alinea	-	Artikel 18, lid 1, punt l)
Artikel 43, lid 1, punt 3)	-	Artikel 18, lid 1, punt h)
Artikel 43, lid 1, punt 4)	-	Artikel 18, lid 1, punt j)
Artikel 43, lid 1, punt 5)	-	Artikel 18, lid 1, punt k)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 43, lid 1, punt 6)	-	Artikel 17, lid 1, punt g)
Artikel 43, lid 1, punt 7)	-	Artikel 17, lid 1, punt d)
Artikel 43, lid 1, punt 7 bis	-	Artikel 17, lid 1, punt e)
Artikel 43, lid 1, punt 7 ter	-	Artikel 2, punt 3, en artikel 17, lid 1, punt h)
Artikel 43, lid 1, punt 8)	-	Artikel 19, lid 1, punt a)
Artikel 43, lid 1, punt 9)	-	Artikel 18, lid 1, punt f)
Artikel 43, lid 1, punt 10)	-	-
Artikel 43, lid 1, punt 11)	-	Artikel 18, lid 1, punt g)
Artikel 43, lid 1, punt 12)	-	Artikel 18, lid 1, punt d), eerste alinea

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 43, lid 1, punt 13)	-	Artikel 18, lid 1, punt e)
Artikel 43, lid 1, punt 14), subpunt a)	-	Artikel 18, lid 1, punt c), subpunt i)
Artikel 43, lid 1, punt 14), subpunt b)	-	Artikel 18, lid 1, punt c), subpunt ii)
Artikel 43, lid 1, punt 15)	-	Artikel 19, lid 1, punt b)
Artikel 43, lid 2	-	-
Artikel 43, lid 3	-	Artikel 18, lid 1, punt d), tweede alinea
Artikel 44	-	-
Artikel 45, lid 1	-	Artikel 18, lid 1, punt h), tweede alinea Artikel 28, lid 2, punt e)
Artikel 45, lid 2	-	Artikel 19, lid 2

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 46	-	Artikel 20
Artikel 46 bis	-	Artikel 21
Artikel 47, leden 1 en 1 bis	-	Artikel 30, leden 1 en 2
Artikel 47, lid 2	-	Artikel 31, lid 1
Artikel 47, lid 3	-	Artikel 31, lid 2
Artikel 48	-	Artikel 32, lid 1
Artikel 49	-	Artikel 32, lid 2
Artikel 50	-	Artikel 18, lid 1, punten p) en g)
Artikel 50 bis	-	-
Artikel 50 ter	-	Artikel 33, lid 1

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 50 quater	-	Artikel 33, lid 2
Artikel 51, lid 1	-	Artikel 34, lid 1
Artikel 51, lid 2	-	-
Artikel 51, lid 3	-	-
Artikel 51 bis	-	Artikel 35, leden 1 en 2
Artikel 52	-	-
Artikel 53, lid 2	-	Artikel 3, lid 10
Artikel 53 bis	-	Artikel 46
Artikel 55	-	-
Artikel 56, lid 1	-	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 56, lid 2	-	Artikel 18, lid 1, punten m), n) en o)
Artikel 57	-	Artikel 43
Artikel 57 bis	-	Artikel 44
Artikel 58	-	Artikel 45
Artikel 59, lid 1	-	Artikel 8, lid 6, punt a)
Artikel 59, lid 2 t/m lid 6, punt a)	-	Artikel 8, lid 6, punt a), en artikel 27
Artikel 59, lid 6, punten b) en c)	-	Artikel 8, lid 6, punten b) en c)
Artikel 59, leden 7 en 8	-	Artikel 8, lid 6, punt a), en artikel 27
Artikel 59, lid 9	-	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
Artikel 60	-	-
Artikel 60a	-	Artikel 47
Artikel 61	-	Artikel 18, lid 2
Artikel 61 bis	-	-
Artikel 62	-	Artikel 51
-	Artikel 1, lid 1, punten a), b) en c)	Artikel 23, lid 1, punten a), b) en c)
-	Artikel 1, lid 1, punt d)	Artikel 23, lid 1, punt f)
-	Artikel 1, lid 2	Artikel 23, lid 1, punten d) en e)
-	Artikel 2, leden 1, 2 en 3	Artikel 23, leden 2, 3 en 4
-	Artikel 3, lid 1	Artikel 23, lid 5

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 3, lid 2	Artikel 23, lid 6
-	Artikel 4, lid 1	Artikel 22
-	Artikel 4, lid 2	Artikel 24, lid 3
-	Artikel 5	-
-	Artikel 6, lid 1	Artikel 24, lid 2
-	Artikel 6, lid 2	Artikel 3, lid 6
-	Artikel 6, leden 3 en 4	-
-	Artikel 7, lid 1	Artikel 24, lid 4
-	Artikel 7, lid 2	Artikel 24, lid 5
-	Artikel 7, lid 3	Artikel 46
-	Artikel 8	Artikel 24, lid 6

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 9, lid 1	Artikel 24, lid 7
-	Artikel 9, lid 2	-
-	Artikel 10	Artikel 24, lid 8
-	Artikel 11	Artikel 24, lid 9
-	Artikel 12	Artikel 23, lid 7
-	Artikel 13, leden 1, 2 en 2 bis	-
-	Artikel 13, lid 3	Artikel 24, lid 10
-	Artikel 15	-
-	Artikel 16	Artikel 4
-	Artikel 17, lid 1	Artikel 25, lid 1

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 17, lid 2	-
-	Artikel 18	Artikel 25, lid 2
-	Artikel 19	Artikel 25, lid 3
-	Artikel 20	-
-	Artikel 21	Artikel 25, lid 4
-	Artikel 22	Artikel 25, lid 5
-	Artikel 23	Artikel 25, lid 6
-	Artikel 24	-
-	Artikel 25, lid 1	Artikel 5, lid 1, punt b)
-	Artikel 25, lid 2	Artikel 5, lid 3
-	Artikel 26, lid 1, inleidende zin	Artikel 25, lid 7
-	Artikel 26, lid 1, punten a), b) en c)	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 26, leden 1 en 2	-
-	Artikel 27	Artikel 25, lid 8
-	Artikel 28	Artikel 25, lid 9
-	Artikel 29, lid 1	Artikel 25, lid 10
-	Artikel 29, lid 2	Artikel 25, lid 11
-	Artikel 29, lid 3	Artikel 25, lid 12
-	Artikel 29, lid 4	Artikel 25, lid 13
-	Artikel 29, lid 5	Artikel 25, lid 14

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 30	-
-	Artikel 31	Artikel 25, lid 3, punt c), laatste zin
-	Artikel 32, leden 1 en 2	Artikel 26
-	Artikel 32, lid 3	-
-	Artikel 33, lid 1, eerste zin	Artikel 27, lid 1
-	Artikel 33, lid 1, tweede zin	Artikel 2, punt 13
-	Artikel 33, leden 2 t/m 8	Artikel 27, leden 2 t/m 8
-	Artikel 33, lid 9	-
-	Artikel 34, aanhef, en artikel 34, lid 1, eerste zin	Artikel 17, lid 1, punt a)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 34, lid 1, tweede zin	-
-	Artikel 34, lid 2	Artikel 28, lid 2, punt a)
-	Artikel 34, lid 3, punt a)	Artikel 28, lid 2, punt b)
-	Artikel 34, lid 3, punt b)	-
-	Artikel 34, lid 4	Artikel 28, lid 2, punt c)
-	Artikel 34, lid 5	Artikel 28, lid 2, punt d)
-	Artikel 34, lid 6	Artikel 17, lid 1, punt g)
-	Artikel 34, lid 7	Artikel 17, lid 1, punt d)
-	Artikel 34, lid 7 bis	Artikel 17, lid 1, punt e)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 34, lid 7 ter	Artikel 17, lid 1, punt h)
-	Artikel 34, lid 8	Artikel 19, lid 1, punt a)
-	Artikel 34, lid 9, punt a)	-
-	Artikel 34, lid 9, punt b)	Artikel 18, lid 1, punt d), en artikel 28, lid 1, punt b)
-	Artikel 34, leden 10 en 11	-
-	Artikel 34, leden 12 en 13	Artikel 28, lid 1, punt c)
-	Artikel 34, lid 14	Artikel 17, lid 1, punt c)
-	Artikel 17, lid 1, punt c)	Artikel 18, lid 1, punt c)
-	Artikel 34, lid 16	Artikel 19, lid 1, punt b)
-	Artikel 35, lid 1	Artikel 28, lid 2, punt e)

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 35, lid 2	-
-	Artikel 36, lid 1	Artikel 20, lid 1, en artikel 29, lid 1
-	Artikel 36, lid 2, punten a), b) en c)	Artikel 20, lid 2, punten a), b) en c)
-	Artikel 36, lid 2, punt d)	Artikel 29, lid 2, punt a)
-	Artikel 36, lid 2, punt e)	Artikel 20, lid 2, punt f)
-	Artikel 36, lid 2, punt f)	Artikel 29, lid 2, punt b)
-	Artikel 36, lid 3	Artikel 29, lid 3
-	Artikel 36 bis	Artikel 33, lid 2
-	Artikel 36 ter	Artikel 33, lid 3

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 37, lid 1	Artikel 34, lid 2
-	Artikel 37, lid 2	Artikel 35, lid 1
-	Artikel 37, lid 3	Artikel 35, lid 2
-	Artikel 37, lid 4	Artikel 35, lid 3
-	Artikel 38, lid 1	Artikel 30, lid 1, eerste alinea, en artikel 30, lid 3, eerste alinea
-	Artikel 38, lid 2	Artikel 30, lid 1, tweede alinea
-	Artikel 38, lid 3	-
-	Artikel 38, lid 4	Artikel 30, lid 3, tweede alinea
-	Artikel 38, leden 5, 6 en 7	-
-	Artikel 38 bis	-
-	Artikel 39	-
-	Artikel 40	-

Richtlijn 78/660/EEG	Richtlijn 83/349/EEG	Deze richtlijn
-	Artikel 41, lid 1	Artikel 2, punt 12
-	Artikel 41, lid 1 bis	Artikel 2, punt 3
-	Artikel 41, leden 2 t/m 5	-
-	Artikel 42	-
-	Artikel 43	-
-	Artikel 44	-
-	Artikel 45	-
-	Artikel 46	-
-	Artikel 47	-
-	Artikel 48	Artikel 47
-	Artikel 49	-
-	Artikel 50	-
-	Artikel 50a	-
-	Artikel 51	-
